РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 14-го вересня 1916. Ч. 111. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, September 14, 1916. No. 111.

ДАЛЬШИЙ НАСТУП МАКЕНЗЕНА В ДОБРУДЖІ.

СОЮЗНІ ВІЙСКА ГОТОВЛЯТЬ СЯ ДО ПЕРЕПРАВИ ЧЕРЕЗ ДУНАЙ. -- 30.000 ПОЛОНЕНИХ РУМУНІВ.

Битва на Волини і в Карпатах. -- В Галичині панує спокій.

УСТУПЛЕНЄ ПРЕЗИДЕНТА ГРЕЦЬКОГО КАБІНЕТУ, ЗАІМІСА.

ВІЙНА З РУМУНІЄЮ:

ЧИСЛО ПОЛОНЕНИХ РУМУНІВ ЗРОСЛО НА 30.000.

БЕРЛІН, 11. вересня. — **Болгарські і німецькі війска продовжають свій наступ в Добруджі. Ціла територія, яку Румуни загарбали від Болгарії після другої балканської війни, находить ся вже назад в руках болгарських війск.**

Число Румунів, полонених у дотеперішній війні, зросло вже на 30.000. Також румунська артилєрія зістала сильно ослаблена через втрату великого числа гармат після здобутя кріпостий: Туртукаю і Силїстри.

Дотеперішний наступ вказує на те, що воєнні операції, о скільки вони тичать ся Добруджі, зближають ся скорим кроком до кінця. Німецькі і болгарські війска, які здобули Силїстру, звернули ся тепер на північний схід, підчас коли друга болгарська армія посуває ся здовж побережа Чорного моря в напрямі на північ. Румунсько-російським війскам, які находять ся на північ від міста Добріча, грозить небезпека цілковитого окруженя, коли на час не втечуть на північ.

НЕВДАЧА РУМУНСЬКОЇ АРМІЇ ВИКЛИКАЛА В БУКАРЕШТІ ЗАВОРУШЕНЄ.

БЕРЛІН, 11. вересня. — Німецька часопись „Кельніше Цайтунґ" доносить, що серед румунського народа проявляє ся зневоленє до війни. В Букарешті (столиці Румунії) тисячі робітників уладили демонстрацію на улицях міста. Опісля відбули велике віче під голим небом, на якім виголошували соціялістичні провідники промови, критикуючи в острий спосіб політику президента кабінету Братіяну. Віче ухвалило домагати ся, щоби румунське правительство відкликало війну проти Австро-Угорщини і Болгарії.

Друга часопись „Льокаль Анцайґер" доносить знова, що населенє Добруджі, яке складає ся переважно з Болгарів, підняло повстанє. Селяни утворили відділи добровольців, щоби станути по стороні Болгарів. Добровольці звели бій з третим батальоном румунського полку жандармерії, який вислано на здавленє повстаня. Стративши поверх 100 людий в полонених, румунський батальон був приневолений шукати свого спасеня в утечі.

СИЛЇСТРУ ЗДОБУЛИ ПО КІЛЬКАГОДИННІЙ БИТВІ.

РИМ, 11. вересня. — **Телєграма з Букарешту доносить, що Силїстра находить ся вже в руках Болгарів і Німців. Неприятель розпочав острілюванє кріпости, уживаючи до сього дуже тяжких гармат. По кількагодиннім острілюваню форти були зовсім розбиті і кріпость мусіла піддати ся.**

МАКЕНЗЕН КОМАНДАНТОМ СОЮЗНИХ ВІЙСК НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З РУМУНІЄЮ.

БЕРЛІН, 12. вересня. — **Нині перший раз оголошено урядово, що Макензен є головним командантом болгарсько-німецьких війск, які здобули Туртукай і Силїстру та посувають ся в глиб Добруджі.**

ДАЛЬШИЙ НАСТУП БОЛГАРСЬКО-НІМЕЦЬКИХ ВІЙСК В ГЛИБ ДОБРУДЖІ.

БЕРЛІН, 12. вересня. — **Союзні війска продовжають свій наступ між Дунаєм а Чорним морем дальше з добрим успіхом.**

Офензива румунських війск, які переправили ся були через Карпати в Семигород, здержана. В останних днях не зайшли в Семигороді жадні зміни.

Німецький головний штаб доносить:

„Німецькі і болгарські війска під командою Макензена посувають ся успішно дальше в глиб Добруджі."

З австрійської головної кватири доносять:

„На румунськім фронті в Семигороді панує цілковитий спокій. Загальне положенє не улягло жадній зміні".

РУМУНИ ПОБОЮЮТЬ СЯ О БУКАРЕШТ.

ЛОНДОН, 12. вересня. — **Вісти, які тут наспіли, вказують без найменьшого сумніву на те, що німецькі і болгарські війска плянують здобутє румунської столиці Букарешту.**

Німецько-болгарські війска готовлять ся до переходу через ріку Дунай. В тій цїли нагромаджено між Свіщовом а Силїстрою велику масу війск. Тяжкі німецькі гармати острілюють без перестанку румунські становища на північнім березї Дунаю. Найсильнїйший огонь отворили вони на румунську наддунайську кріпость Джорджево. На прочім боєвім фронті, здовж Дунаю аж до Оршови, Болгари сильно укріпили полудневий берег Дунаю.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

БОТМЕР УДАРЕМНИВ ЗУСИЛЯ МОСКАЛІВ ЗАНЯТИ ГАЛИЧ.

БЕРЛІН, 11. вересня. — **Завдяки сьвітлій стратеґії ґенерала Ботмера Галич остав ся надальше в руках союзних війск. Російські війска перевели на сім фронті сильний масовий наступ на північ від Галича в напрямі Бурштина, щоби переломити боєву лінію союзних війск. Майстерно переведений протинаступ ударемнив всі зусиля російського штабу.**

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА:** Російські війска підняли вчера знова напади по обох сторонах Старого Черевища (над Стоходом). Напади відбито з великими втратами для неприятеля, подібно, як се було в суботу.

„**АРМІЯ АРХ. КАРЛА: Велика битва, яка без перестанку тривала через четвер і пятницю, скінчила ся цілковитою невдачею російських війск. Російський штаб мав намір переломити боєву лінію в напрямі Бурштина, щоби від північи окружити і здобути Галич. Сей плян зістав ударемнений через сьвітлу оборону Галича і знамените переведенє протинаступу ґенералом Ботмером. Російські війска приневолено до відвороту, причім неприятель потерпів дуже тяжкі втрати.**

„В Карпатах російські війска переводять напади, але без успіху. Загальне положенє не улягло тут жадній зміні".

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОҐРАД, 11. вересня. — Російський ґенеральний штаб доносить:

„Положенє не змінило ся".

БИТВА НА ВОЛИНИ І В КАРПАТАХ. — В ГАЛИЧИНІ СПОКІЙНО.

БЕРЛІН, 12. вересня. — **На боєвім фронті в Галичині після пораженя російських війск під Галичем панує знова спокій.**

Натомісць над Стоходом (на Волини) і в Карпатах російські війска переводять масові напади на становища союзників, не оглядаючи ся на великі жертви.

Урядовий звіт німецького штабу звучить:

„**АРМІЯ КНЯЗЯ ЛЕОПОЛЬДА:** На північ від Старого Черевища над Стоходом (на Волини) Москалі перевели знова масовий напад на наші становища, але без успіху. **Неприятель потерпів тяжкі втрати, не дійшовши навіть до наших перегород.**

„АРМІЯ АРХ. КАРЛА: Наші війска відбили напади Москалів в околиці Цімброславка і Капуля. Притім взято 170 Москалів в полон".

МОСКАЛЇ ПОЛОНИЛИ В КАРПАТАХ 913 АВСТРІЙЦЇВ.

ПЕТРОҐРАД, 12. вересня. — Російський урядовий рапорт звучить:

„В околиці Білого Черемоша, недалеко буковинської границі, наші війска здобули кілька верхів. Протинапади неприятеля відбито.

„На північ від гори Капуль (на Буковині) наші війска взяли приступом пасмо гір і саму гору Капуль. Число Австрійців, полонених в тій околиці, зросло на 13 офіцирів і 900 жовнірів. Крім того здобуто 7 машинових крісів, 3 метавки і 1 рефлектор".

УСТУПЛЕНЄ АВСТРІЙСЬКОГО КОМАНДАНТА БАЛЬТІНА ПФЛЯНЦЕРА.

ВІДЕНЬ, 12. вересня. — Австрійський ґенерал Бальтін Пфлянцер, який від початку війни до послїдних часів був командантом так званої буковинської армії, уступив зі свого становища з причини слабого здоровля. Австрійський цїсар приймив його резиґнацію.

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

ФРАНЦУЗИ ПОЛОНИЛИ В БИТВІ НАД СОМОЮ 1.500 НІМЦЇВ.

ПАРИЖ, 12. вересня. — **Французькі війска віднесли новий успіх на 6 кільометрів довгім боєвім фронті на північ від ріки Соми.**

Урядовий французький рапорт доносить:

„На північ від ріки Соми, на фронті від Комбель до ріки, наші війска перевели успішний наступ. Протягом пів години наші війска взяли приступом перший ряд неприятельських окопів. Опісля здобуто дальші німецькі укріпленя аж до села Ранкур, через котре переходить головний шлях, який лучить зі собою Перон і Бапом.

„В часі сього наступу полонено около 1.500 Німців, між ними поважне число офіцирів. Число полонених постійно зростає".

НІМЕЦЬКИЙ РАПОРТ.

БЕРЛІН, 12. вересня. — Німецький головний штаб доносить:

„**АРМІЯ КН. РУПРЕХТА:** Вчерашний наступ французько-англійських війск по обох сторонах ріки Соми зістав ударемнений.

„Вчера рано наші війска опорожнили село Женші.

„На північ і на полуднє від ріки Соми відбуває ся сильна перестрілка артилєрії".

ГОЛОВНІ КОМАНДАНТИ НІМЕЦЬКИХ ВІЙСК НА ЗАХОДЇ.

БЕРЛІН, 11. вересня. — Новий шеф німецького штабу, Гінденбурґ, віддав головну команду над німецькими війсками на західнім боєвім фронті тром князям, як слідує:

Князь Альбрехт, наслідник віртемберського престола, є командантом правого німецького крила. Становище головного команданта займає він від початку війни. Його армія заняла була Бельґію і визначила ся в битвах у північній Франції під Іпр і Аррас.

Князь Рупрехт, наслідник баварського престола, обняв головну команду над цїлим центром. Будучи командантом вже від початку війни, визначив ся у битвах з Французами в Альзації і Льотаринґії. Під теперішну пору має він дуже тяжку задачу; він проводить армією, яка зводить боротьбу з французько-англійськими війсками на боєвім фронті по обох сторонах ріки Соми.

Князь Вільгельм, наслідник німецького престола, іменований командантом лївого крила німецької армії. В области його команди лежить також фронт під Верденом. Доси був він командантом лише тої армії, яка від лютого сего року зводить завзяті бої під Верденом.

Коли на початку війни повисше наведених князів поставлено яко командантів на чолї поодиноких армій, то се стало ся більше з причин політичних ніж військових. Колиж однак Гінденбурґ їх не лише полишив на тих високих і відповідальних становищах, але ще й поширив їх власть, то се є доказом, що вони є не лише князями, але й добрими командантами.

Гінденбур, заки перевів поділ боєвого фронту поміж трох головних командантів, відбув інспекцію цїлого західного терену війни.

ВІЙНА МУСИТЬ ПРИНЕСТИ НІМЕЧЧИНІ КОРИСТЬ.

БЕРЛІН, 12. вересня. — **Німеччина не заключить такого мира, який би не запевнив їй значних користий.** Баварський король Людвик виголосив принагідно відкритя судової палати в Нормберґії промову, в якій сказав:

„Ми не знаємо, як довго війна буде ще тривати, але знаємо зовсім певно, що ми не заключимо такого мира, який би нашій державі не забезпечив ліпшого становища у сьвіті, ніж воно було перед війною.

„Маємо надію, що вже недалека будучність принесе нам мир, мир славний і чесний, який на десятки літ дасть нам запоруку, що ніхто не зважить ся відгороджувати нас від цїлого сьвіта".

—o—

НІМЦЇ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ СЯ ДО НОВОЇ КАМПАНЇЇ НА МОРИ ПРИ ПОМОЧИ ПІДВОДНИХ ЛОДОК.

ЛОНДОН, 11. вересня. — „Дейли Нюс" одержала з Амстердаму отсї вісти:

„Німеччина виповість Анґлії бльокаду, яка має війти в силу з днем 1. січня 1917 р. В тій цїли Німеччина будує велику фльоту підводних лодок, які будуть додані високолїтаючі цепеліни. Один високий урядник німецького міністерства маринарки заявив, що з кінцем року буде найменьше 300 підводних лодок, готових до боротьби. Вони окружать Анґлію і не допустять до неї нїодного корабля ні з поживою ні з амуніцією. Командантом німецької підводної фльоти має бути іменований Вальтер Форстман, котрий недавно тому був відзначений ордером заслуги за затоплене 100 ворожих кораблїв".

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

ГРЕЦЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗАІМІС УСТУПИВ ВРАЗ З ЦЇЛИМ КАБІНЕТОМ.

ЛОНДОН, 12. вересня. — **З Атен доносять, що президент грецького кабінету, Заіміс, предложив королеви просьбу, в якій заявив резиґнацію цїлого кабінету. Однак король резиґнації кабінету не приняв.**

Після иншої телєґрами, грецький король мав приймити резиґнацію кабінету.

Остання телеґрама з Атен доносить, що грецький король візвав свого сина Георґія до повороту з Німеччини. Грецький король має намір зречи ся престола в користь свого сина.

Яко причину уступленя Заіміса подають те, що Заіміс приймив свого часу становище президента кабінету лише під тим услівєм, що Греція задержить на дальше свою невтральність. Тому його уступленє має вказувати, що Греція небавом виступить до війни.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилі.

Петроградська часопись „Рѣчь" (ч. 214, з 19. серпня 1916 р.) доносить:

Під теперішну пору св. синод занятий питанем про устрій церковних справ в Буковині і Галичині. Тому, що в Буковині є правильно зорґанізована православна метрополія, то св. синод думає не вмішувати ся в справи буковинської церкви. Видасть ся лише припоручене, щоби в часі літургії (Служби Божої) поминати імена „Государя Императора і Царствующаго Дома".

Що-ж відносить ся до Галичини, то тут погляди в духовних кругах розходять ся: по думці одних, треба відновити єрархічне головство архиепископа сусідної волинської епархії Євлогія, як се було в часі першої окупації; по думці-ж других, питане про єрархічне підчинене Галичини треба лишити до покінченя війни, а завідуване справами передати протопресвитерови военного духовенства, Гр. Шавельському.

Як доносять, члени синода прихиляють ся до другої гадки, то є до тимчасового підчиненя церковних справ протопресвитерови (протосьвященикови) военного духовенства.

Коли ся вістка правдива, то значить: коли найвисша церковна власть в Росії піде справді за порадою розумнійших своїх членів, то в занятій Москалями частині Галичини і в цілій Буковині заведеть ся „новий курс", не такий огидний та нелюдяний, як був там за першого побуту Москалів.

Російський штаб перечислив ся... Успіхи німецько-болгарських війск у східній Румунії викликали у военних кругах живу дискусію на тему останних подій на сході.

З достовірних жерел доносять, що виступлене Румунії до війни мало передівсім на цїли уможливити російським війскам переломане боєвої лінії в Галичині. Російський ґенеральний штаб числив на те, що Німці й Австрійці будуть мусіли перенести часть своїх резерв з галицького і волинського фронту проти Румунії.

Вийшло однак противно. З причини невдачі румунської армії в Добруджі та небезпеки, яка загрожує столиці Румунії, Букарештови, Росія була приневолена часть своїх резерв дати Румунії на поміч.

Великі втрати російської армії в останних боях у Галичині, на Волини і коло Баранович, та висланє оружної помочи Румунії є після здогадів военних знавців головними причинами, задля котрих російські війска здержали свій дальший наступ на Львів, Ковель і Барановичі.

Галич окружений з трох сторін... Галич стоїть в огни... Форти Галича висаджені у воздух... Зелізнича стація Галича здобута... Здобутє Галича наступить кождої хвилї...

Минув день, минув тиждень — а Галич держить ся мов скала.

Канадійська цензура заборонила в Канаді отсї часописи: „Свобода" і „Америка" — за їх „австрофільство", „Русское Слово" і „Новый Міръ" — за їх виступи проти надужить російського правительства. Доступ до Канади мають лише отсї часописи: „Правда", „Народна Воля", „Свет", „Русская Земля" і инші їм подібні.

Російська преса про Галичину і Буковину.

Трудне питанє стоїть перед Росією: як поступити собі з Галичиною? Кого післати для управи окупованими місцевостями?

Досьвід 1914 та 1915 років показав, як не треба робити на далї, показав, що поліційними примусами нічого доброго не вдієш і жадного впливу на суспільність Галичини не зробиш. Про се говорять в Росії не тільки поступові люди і ґазети, але навіть і чорносотенні. Так, наприклад, півурядовий і півдуховний орґан „Колокол", що видаєть ся відомим в Росії чорносотенцем місіонаром М. В. Скворцовом, пише:

Року 1914—1915 наші власти були цїлком під впливом галицьких москвофілів на чолї з д-ром Дудикевичем. Ся ґрупа (москвофіли) цїлком передана Росії, за що витерпіла немало переслїдувань від австрійського уряду, але се не помішало їй бути дуже поганим дорадником для наших галицьких властий.

Фанатичні товариші д-ра Дудикевича повели дуже остру політику і уважали за зрадника кождого, хто читав „Кобзаря", або говорив на **тарабарськім нарічу професора Грушевського** (сєбто на українській мові. — Ред.).

Жадного ґрунту, фундаменту, серед селянства Галичини москвофіли не мали, як не мали і жадного впливу і не могли бути міцною ґрупою, на котру можна булоб опирати ся в боротьбі з австрійським впливом.

Наслїдком єдности наших урядників в Галичині з москвофілами було те, що свої добрі відносини до нас змінили Поляки, Жиди, українська інтелїґенція, українське селянство і стало в опозицію грецько-католицьке духовенство, котре навертали в „старо-прадїдну віру" не завсїди місіонарським, пастирським способом.

Подаючи сей артикул з „Колокола", поступова петербурська ґазета „Рѣчь" додає:

Ся заява півдуховного орґану, без сумніву добре переконаного в дїлах галицької місії, тільки стверджує уже відомі факти про „не завсїди пастирські способи навертаня уніятів в старо-прадїдну віру".

Не завсїди пастирський спосіб — додамо ми — був просто примус з ріжними насильствами.

„Новое Время", занадто консервативна петербуська ґазета, котра має найбільший вплив серед висшого уряду Росії, надрукувала дуже велику статю, в котрій остерігає уряд від бувших помилок. Се є занадто дивовижним, бо „Новое Время" уже які чотири десятки лїт в ріжних справах іде в згоді з урядом.

З приводу тої статї поступова петербурська ґазета „Биржевыя Вѣдомости" пише:

Читаючи статю „Нового Времени", почуваємо, як налякана ся ґазета поліційними урядниками, як вірить вона, що нічого путнього не вийде, коли Галичина буде знова віддана в поліційні руки. Зміст статї, кажуть „Биржевыя Вѣдомости", дуже простий: — робіть, що хочете, тільки не пускайте в Галичину справників (старост), поліцмайстрів і навіть ґубернаторів із Росії... бо ми вже знаємо, що вони можуть зробити...

Яка зневага до російських урядників! — глузують „Биржевыя Вѣдомости". Відкіль вона взяла ся у „Нового Времени?" Із досьвіду 1914—1915 років? Що й казать, досьвід був дуже поучаючим. Панованє Скалона*) в завойованім краю закінчилось, як звісно, переданем до суду кількох урядників; воно може стати зразком для скептицизму на будучий час, але у нас є досьвід ще більший, ще ширший ніж галицький. Тісамі урядники, котрі оказали ся негідними для Галичини, „спокійно і благополучно" управляли і управляють людностию в Росії... Дуже великий історичний досьвід давно показав, на що здатні наші справники та поліцмайстри. Скалони народились не за день до окупації Галичини і не після того, як їм віддали під управу Львів... Городничі і капітан-справники створили адміністраційну школу, де навчали ся цїлі поколїня ріжних адміністраторів, діти і внуки Сквозняка-Дмухановського і Угрюм-Бурчеева**)...

Вся Росія управляєть ся такими адміністраторами...

Ми — пишуть „Б. В." — щось не пригадуємо собі в печати (пресї) того стану, до якого належить „Новое Время", такого рішучого і отвертого заперечуваня спосібности наших урядників для управи. Се в устах печати того стану щось нове. Тільки тепер, по досьвіді в Галичині, після „Нового Времени", наша адміністрація оказала ся шкідливою, бо вона не має ні тактовности, ні мягкости, а йде старим домашним шляхом. Тільки тепер „Новое Время" схвилювалось і кричить: — Не робіть нової помилки!

І се є дуже характерестичне — додамо ми від себе.

„Колокол", ніби знаючи, що можуть повстати такі питаня, каже:

Наші домашні мірки не годять ся для завойованих місцевостий: буковинське уніятство, галицьке українофільство — се явища, котрі мають за собою історичну давність і через те боротьбу з ними треба вести добре подумавши, взявши на увагу скомплїковані політичні обставини в Галичині.

А „Рѣчь", подаючи сї думки „Колокола", хоче вірити, що „наші домашні мірки" по війні будуть непідхожі і для самої Росії, як не підхожими оказали ся вони для Галичини.

Що думають поступові російські ґазети про будучність Галичини, ми не знаємо. Певно страшна російська цензура не дає їм змоги висловити ся з сього приводу; печать же чорносотенна ухвалює боротьбу з українством і грецько-католицькою вірою, але в другий спосіб... Бо досьвід 1914—1915 років показав, що тюрмою і нагайкою не забити духа живого.

Не вмер Данило, болячка задавила!

Недалека будучність покаже нам, яку вартість будуть мати нові заходи російського уряду, але українська суспільність повинна бути на сторожі... Всього можна сподївати ся...

*) Полковник С. А. Скалон був київським поліцмайстром, коли ґубернатором був там Гірс. Новий київський ґубернатор Суковкін усунув його з посади за деякі шахрайства. Гірс, що після Києва дістав ся на посаду ґубернатора в Мінску, закликав Скалона до себе і зробив його мінським поліцмайстром. Коли року 1914 був забраний Львів, ґенерал-ґубернатор Галичини граф Бобрінський закликав Скалона на посаду львівського городоначальника. Нині Скалон є знова мінським поліцмайстром.

**) Сквозняк-Дмухановський і Угрюм-Бурчеєв — се літературні образки в творах великих російських письменників, прототипи урядників-ледацюг і хабарників.

Японія готовить ся до війни проти Злучених Держав.

Від початку великої війни золото сиплеть ся в комори японської держави. Японія тягне такісамі военні зиски, як і Злучені Держави. Японія доставляє амуніцію і оруже Росії таксамо, як Злучені Держави доставляють Анґлії і Франції.

Але заходить тут велика ріжниця. В Японії всї фабрики оружа і амуніції є власностию держави. Весь гріш, узисканий з военних достав, плине до скарбу держави. А в Злучених Державах весь зиск пропадає в кишенях приватних людий, властителїв фабрик оружа і амуніції.

Пятьсот-процентові дивіденди, які японські фабрики амуніції дають до державної каси, забезпечили Японії величезні кредити. Горами лежить золото в цивницях і се богатство дає державі можність вибудувати першорядну фльоту, а крім того удїлити Хінам позичку, яка знова запевнить Японії повний вплив на внутрішні відносини в Хінах.

Японія має вже тепер духову перевагу, охоту і відвагу загорнути у свої руки цїлий далекий схід. Також вплинає без перестанку золото, чинник незвичайно важний і конечний до війни.

І нині Японія лагодить ся до війни. А за одинокого свого ворога під сю пору уважає вона Злучені Держави.

Причин до війни найшло би ся чимало. Передівсім бажанє Японії загорнути у свої руки далекий схід, а в слїд за тим занятє Філїпінських островів і замкненє вступу американським товарам до Хін. Ворожий настрій серед японського народа проти Злучених Держав викликав останний іміґраційний біл, який забороняє синам Японії вступ до краю свободи і рівности, а позволяє на те всїм народам Европи. Се було страшною обидою для цїлого японського народа. Гордість Японців зістала вражена. Японські політики, учені, публїцисти, бесїдники і провідники заявили в недвозначний спосіб, що як довго в Злучених Державах буде расове упередженє супроти Японії, так довго не може бути бесїди про сталий мир між обома державами. А тимчасом японська преса ріжними способами старається розбудити серед народа як найбільшу ненависть проти Злучених Держав, щоби спопуляризувати війну Японії зі Злученими Державами.

Вкінци треба би ще згадати, що Японці роблять заходи коло закупна територій в околиці панамського каналу. В останних часах поверх 1.000 Японців поселило ся недалеко панамського каналу. Се є також частина до военних приготовлень, і то дуже важна. В останних часах приарештовано там також чимало людий, підозрілих о шпиґунство в користь Японії. Знищене, зглядно ушкодженє панамського каналу було би для Злучених Держав тяжким ударом, бо фльота з Атлянтійського океану мусїла би на случай війни з Японією відбувати далеку дорогу довкола полудневої Америки.

Велика війна в Европі є на руку Японії. Чим довше війна триває, тим більше слабне сила великих европейських держав. В міру того ослабленя росте сила, значінє і вплив Японії. А коли зважить ся, що Японія вже тепер забезпечила собі союзника в Росії, заключаючи з нею договір, то Японія може стати дуже поважним, а навіть грізним противником Злучених Держав. На случай війни може Японія легко позискати собі ще одного поважного союзника, а іменно Мексико, яке могло би їй служити для концентрації перевезених війск.

* * *

І Злучені Держави побачили грозячу небезпеку. Тісно з тою справою вяжеть ся передівсім становище, яке заняв президент супроти іміґраційного білу. Президент сього білу не підписав. Се однак не вказує на те, що небезпека зістала усунена. Се є радше доказом, що Злучені Держави ще як слїд до війни не приготовили ся. Рівночасно з цїлою силою переводить ся орґанізацію армії і маринарки. Будова 56 нових военних кораблїв, і то протягом короткого реченця, та орґанізація армії коштом 655 мілїонів долярів, мобілізація і вправи війск і мілїції над границею Мексика — все те не стало ся припадково, але мало і має на цїли виключно военні приготовленя проти Японії.

ГОЛОД, МОРОЗ І НАҐАЙКА.

(На підставі листів і урядових документів, надісланих до „Запомогового товариства для военних полонених" в Ню Йорку).

Пожива, невідповідна навіть для безрог, побиванє страшними наґайками, тяжка праця при мореню голодом і серед острих морозів сибірської зими — отсе головні цїхи житя тисячів а тисячів полонених в російських военних таборах на Сибіри.

Всї полонені, майже без виїмки, постійно пишуть просьби о грошеву поміч і одїж. Передівсім просять о гроші. Відносини, серед яких приходить ся жити полоненим, є такі страшні, російське правительство визначує для полонених так малу скількість поживи, що не позістає що иншого до вибору, лише вмирати з голоду або купувати їду за власні гроші.

Один полонений, який находить ся в таборі бранців у місцевости Раздольное, в Забайкальській области, пише:

„Про своє здоровлє можу сказати хиба те, що воно є подібне до календаря, з якого що дня відриваєть ся по одній картцї".

Другий полонений з тогосамого табору описує пануючі там відносини отсими словами:

„Думаю, що лише дуже мало з нас побачить свою вітчину. Нужденнійшого чоловіка від козака нема, здаєть ся, на цїлій земли. Навіть російські офіцири не всилї контролювати сих людий.

„Пожива є лиха — впрост не дасть ся описати. Наші безроги вдома не хотїли би їсти того, що нам подають. Сумнє животїнє. Ми зводимо тяжку боротьбу, щоби уратувати хоч своє житє, про яке Москалї зовсїм не дбають".

З тогосамого табора надійшло богато листів від полонених. Показуєть ся, що відносини, які панують у тім таборі, належать до найстрашнійших зі всїх таборів, находячих ся на Сибіри. В околиці Іркутска відносини серед полонених є значно лїпші. А се стало ся завдяки заходам і праці товариств: Шведського Червоного Хреста і Йонґ Мен Кріщен Асосіейшен (Y. M. C. A.).

Инший полонений з Раздольного пише: „До найстрашнійших річий, які тут лучають ся, є перезимованє. З кождим тижнем порції поживи малїють. Про мясо нема й бесїди. Цїла пожива складаєть ся з водяної зупи з кусничком якоїсь товщи, з горячої води, хлїба і цукру. Здоровлє з кождим днем постійно погіршуєть ся. А коли так довше потягне, треба приготовити ся на найгірше. На силах упадаємо скоро і несподївано".

Знова инший полонений доносить:

„Велика шкода, що не можете вглянути в наше житє, щоби перекопати ся на власні очи про відносини, серед яких приходить ся нам загибати. Ви здивувалиб ся, що ми це потрафили удержати ся при житю. Наша пожива — се чиста вода. Істнує тут лише одна страва, яку роблять з товщи. До зупи, призначеної для сто полонених, кидають 4 фунти російської товщи. В найлїпшім случаю припадає на одного чоловіка меньше ніж одна унція товщи і одна двайцята часть фунта рижу. При такім відживленю полонений мусить працювати від години 6-тої рано до 1-шої в полудне. Кождий відділ має визначену скількість праці. Коли полонені не виконають назначеної їм праці в повисше згаданім часї, то мусять працювати так довго, доки її зовсїм не викінчать.

„Часто лучало ся, що полонені мусїли працювати без страви, а навіть без хлїба, до пізної ночи. Полонені працюють при будові доріґ, копаню ровів, ношеню каміня і т. п. З голоду примираємо, одїж з нас облїтає: зате наґайка не минає жадного".

Заприсяжений звіт посла до німецького парляменту, якого російські власти арештували в часї виповідженя війни, подає точний образ, як російські власти обходили ся з цивільними полоненими в перших початках війни. Їх положенє в теперішнім часї значно погіршило ся. Їм не прислугують такі права, які мають военні бранцї. Цивільних полонених висилають на Сибір, трактуючи їх на рівні з „політичними переступниками". Для них нема безплатної почти, ні безплатної пересилки дарунків. Від річий, посланих для цивільних полонених, російські власти кажуть платити иноколи й 250% цла від вартости посилки. Російське правительство ще й доси не постарало ся о придбанє для цивільних полонених поживи і одежи.

Посол до німецького парляменту пише: „Дня 10. серпня 1914 р. російська поліція заарештувала мене і мою жінку в нашім помешканю в Петроґраді. Переведена в моїм домі ревізія не виказала нічого каригідного. Нас завезли на стацію поліції. Відтак заперли до тюрми, яка тодї була вже по береги наповнена Німцями. В кімнатї, призначеній на 20 людий, замкнено поверх 40 осіб. Відтак перевели мене до окремої келїї враз з 5 иншими товаришами. Келїя була дуже маленька, з одним вікном у стелї. Тут спали ми на голих дошках, які задля браку місця лише на ніч прикріпляло ся до стін.

„Рано дали нам на снїданє горячої води на чай і сухий чорний хлїб; на полудне: яринову зупу і сухий чорний хлїб; на вечеру: горячу воду на чай і сухий чорний хлїб. Всї ми мусїли їсти з одної миски.

„В ночи годї було заснути. Від блощиць і ріжних хробів аж роїло ся. Цїлими днями уряджували ми полюваня на всяку нечисть. Отсе й було наше головне занятє підчас побуту в тюрмі.

„Келїї зовсїм не провітрювано. Нам було строго заборонено виходити з келїї. По кількох місяцях тюрми вивезли нас на Сибір".

Секретар „Запомогового товариства для военних полонених" (Прізнерс оф Вор Реліф Сосайети) в Ню Йорку вказує на велику потребу жертв для поправленя нещасного положеня военних полонених, які находять ся в таборах на Сибіри. Він заявив отсе:

„Наше товариство звернуло свою увагу головно на табори полонених в Сибіри. Без сумнїву положенє полонених в сибірських таборах є в порівнаню з иншими найгірше. Военні полонені не жиють нїгде в достатках, але в Німеччині і Анґлії зроблено все можливе в тім напрямі. В Німеччині можна би ще більше поправити долю полонених, коли би не строга бльокада Анґлії, яка стоїть на перешкодї запомоговим товариствам невтральних держав, котрі бажали би поспішити з видатнійшою помочию для нещасних. Однак відносини серед полонених в сибірських таборах є впрост страшні.

„Шведський Червоний Хрест і Йонґ Мей Кріщен Асосіейшен зробили тут вправдї велике дїло, але позістало ще дуже богато до зробленя. На Сибіри є поверх один мілїон полонених ріжного рода, военних і цивільних. Не лише тепер підчас війни, але і в часї мира відносини серед засланих на Сибір є страшні. Тисячі з них вже згинули і богато ще тисячів згине, заки прийдеть ся їм з помочию.

„Головною підставою до дїяльности нашого товариства є місто Тієнтсін (в Хінах). З тої місцевости маємо спромогу з можливо найменьшим опізненєм прийти в поміч полоненим, які находять ся в головних таборах Сибіри. Головний нагляд праці товариства спочиває в руках амбасадорів для Хін: американського, німецького й австрійського. Богато завдячує товариство також російському амбасадорови в Пекіні (в Хінах), котрий усуває всякі перешкоди і уможливлює скоре несенє помочи.

„Комітет в Тієнтсінї виготовлює також одїж для полонених. Загалом є два головні роди одежи: верхна і спідна. Цїла верхна або спідна одїж для одного полоненого коштує всього 5 долярів. Се можна було осягнути лише при видатній підмозї правительств і при дешевій платні робітників у Хінах".

Гр. Семешко.

З СИБІРСЬКИХ СПОГАДІВ.

18. Антін Навсідас.

Антін Навсідас уже старий дід; йому 65 літ. Має жінку, трох синів і три дочки; є і онуки. Походить він з села Ворожкальні, губернії ковенської, де мав свій дім і хазяйство, але не на власній, а на арендованій землі, і був собі чоловіком незаможним. З ранку до пізного вечера працював, не розгинаючи спини, і тим підтримував своє житє.

Антін Навсідас є Литовець. Свого часу, ще 18-літним хлопцем, він пійшов добровольцем до служби військової і відбував її в Туркестанськім краю. Нині Навсідас засланий на Сибір яко підозрілий о шпигунство на користь Німеччини.

А стало ся се дуже просто. В грудні 1915 р. здибав ся я з Навсідасом в Нарімі і про свою справу він оповідав мені так:

Коли наші (російські) війська вступили в Німеччину і заняли пограничну полосу, селяни-Німці більшостию повтікали зі своїх мастків і хазяйств. В тих хазяйствах можна було купити дешево хліба або соломи та сіна для худоби. І богато людий таки й купували. Зібрав ся купити соломи і я, та все якось часу бракувало зайти туди, а наше село, Ворожкальня, лежить аж 8 верств від границі. Прогаявши час і не маючи певности, що добуду за границею соломи, я пійшов туди пішки, щоб довідати ся, чи солома є, а як є, то дати завдаток.

Отже мабуть в нещасну годину вибрав ся я з дому, бо постигла мене лиха година... По дорозі я заблудив в лісі і не міг ніяк видістати ся з нього. Почало смеркати ся. Боячи ся, що доведеть ся й заночувати в лісі, я почав гукати, може хто обізветь ся і виведе мене на дорогу... Обізвали ся і вивели — та аж сюди допровадили! — гірко усьміхаючись, сказав дід Навсідас.

На ту пору, бачите, проїздив лісом невеличкий відділ козаків. Почули вони мій голос і підїхали. Говорити правду, я дуже зрадів, чекаючи, що вони покажуть мені дорогу. Та стало ся инакше. Козаки почали розпитувати мене, хто я, відкіля іду і куди, а я на все докладно їм відповідав. На останку козаки обрусили мене і найшли в кишені 6 р. 50 коп. гроший, які я взяв був з дому на завдаток.

— Віддай нам гроші, то зараз пустимо тебе до дому — сказав один з козаків. — Але мені шкода було гроший, та й не гадав я, що можна ні за що до лиха доскочити, і гроший козакам не дав. Тоді козаки забрали мене і привели до командира сотні, а той відіслав мене в місто Тавроги до команданта...

Коротше сказати: з Навсідасом трафила ся погана, але щоденна пізнає війни історія. Командант не став з ним навіть балакати і відправив до пристава (комісара), а пристав сільським етапом відправив його в Россісии до повітової поліції. Там Навсідас тільки переночував і зістав вивезений у місто Шавлі в тюрму. Коли ж Німці стали наступати на Шавлі, то всіх мешканців тюрми, в їх числі і Навсідаса, перевезли в тюрму у Пскові.

Аж два місяці просидів Навсідас у псковській тюрмі, поки його вивезли на Сибір. За увесь сей час ніхто Навсідаса не допитував, пяке начальство ним не цікавилось, ніхто ні в чім його не обвинувачував, а заслали на Сибір яко підозрілого о шпигунство.

В Наримськім краю Навсідас почував себе дуже погано. Своїх гроший у нього бракувало, одежини доброї не було і в страшні сибірські морози він ходив в такім лахмітю, що страшно було й дивити ся. Нарешті перестудив ся і тяжко захорував на суставний ревматизм...

Подавав Навсідас просьбу, щоб увільнили його з заслання, яко засланого задаремне, але нічого з того не вийшло.

19. Маїньский і Романовский.

Їх історія дуже проста.

Болеслав Маїньский і Станіслав Романовский ще молоді хлопці — першому 20 літ, а другому 28. По матери вони рідні брати, але батьки були ріжні, бо мати, будучи вдовою, вийшла заміж за другого чоловіка. Жили хлопці в Люблині, працювали, заробляли гроші. Маїньский був голярем, а Романовский сницарем. Їх родичі жили в селі Біскупце, що лежить 28 верств від Люблина і 3 верстви від стації Травники.

В початку вересня 1914 р., коли ворог став наступати на Люблин, хлопці надумали виїхати до родини, щоби помогти їй при виселеню.

Коли вони проходили в місті по улиці, їх зустрів поліцай.

— А куди йдете, панове? — поспитав він.

— На стацію.

— А чи маєте ви пропуски, бо без пропусків теперь не пустять!

— А деж можна взяти ті пропуски? — питають хлопці.

— Ходіть зі мною, я покажу! — каже поліцай.

Маїньский і Романовский пійшли за поліцаєм, котрий привів їх на Почаківську улицю... до міської поліції, де, замісць того, щоб дати пропуски, їх обтрусили і хоч у них абсолютно нічого не найшли, — посадили під арешт, відібравши від них пашпорти.

Якраз через десять днів такого арешту прийшов до них ротмістр жандармерії і почав розпитувати: хто вони, відкіль походять, де живуть, чим займають ся і чого вони 5. вересня йшли на стацію?

Записавши собі відповідь хлопців, ротмістр пійшов, а хлопці ще просиділи під арештом 10 днів, поки їх не переведено в тюрму. На 10-тий день сидженя в тюрмі їм оповістили, що заслють їх в губернію тобольську, а на 11-тий день уже і вивезли етапом з Люблина на Москву, потім Тулу, Самару, Челябінск, Омск і Тюмень.

Коли вже вони прибули в Тюмень, то їм сказали, що тобольский губернатор більше в свою губернію засланців не приймає, і що їх переправлять в губернію томську.

Станїславови Романовскому пізніше пощастило, бо з томської тюрми його по чотирох тижнях вивезли на Томск: Маїньский же чекав черги аж 2 місяці і три дні. Отже коли він прибув до Томска в пересильну тюрму, то Романовский був ще там і в Наримський край вони приїхали разом, на початку лютого 1915 р.

Поселили їх в селі Тимському, 108 верств на північ від Нариму.

За що їх заслали на Сибір, про те Романовский і Маїньский довідали ся щойно в етапній подорожи від конвойного салдата. В паперах було сказано, що їх засилають яко підозрілих о шпигунство. Подавали хлопці скарги, просили увільнити їх з заслання, але не діждали ся нічого.

Lemberg, Ruthenians and Russians.

By Charles Johnston.

You go forward to Lemberg from Brody and the Russian frontier through almost level country, dotted with little towns and villages with complicated Polish names. The villages gradually change from the Russian type—log cabins ranged, gable-end on, along two sides of a very muddy or very dusty unpaved road—and stone buildings become commoner, but still of the same shape, a single story with heavy straw thatch; the windows small and narrow, the whole effect dingy and depressing. Whitewash becomes commoner, and doors and window frames are touched up with paint, generally bright red, which, with the whitewash, makes the national red-and-white of Poland.

In the bigger villages one finds also a church, still very Oriental looking, generally of the Greek-Uniate Church, which is a blending of the rites of Rome and of the East. Close to the village church is the village pond, set amid drooping willows, and beloved of ducks, nearly naked children, and, in spite of the uninviting color of the water, used by the women to wash their clothes. If you happen to be on foot, you are also made uncomfortably aware of the dogs, huge, gaunt, shaggy animals, which howl at you instead of barking, and are intensely averse to strangers—exactly as in the not very dissimilar villages of India. Very Oriental, too, are the brilliant colors of the peasants' garments; and you see many Oriental-looking faces, dusky, with sleek, very black hair, deeply marked traces of the time when the conquering Tartars held this whole region, and blended their race with the blood of the Ruthenian population they had subjugated.

Very marked is the contrast, even now in war times, to all this dinginess, poverty, and squalor when you come to Lemberg, for, though it has twice seen the sweep of fighting armies since the war began and seems now to be on the eve of a third visitation, Lemberg shows few signs of war—in striking contrast to the ruined towns and churches of Belgium and Northern France.

One might make an interesting comparison between the three chief Polish cities—Warsaw, Cracow, Lemberg. Warsaw, with its much more modern air, its grace and attractiveness, is prevailingly Russian in complexion; Cracow, full of the ancient glories of Poland, fills one with melancholy. In Lemberg the Polish spirit is strong and dominant; dominant, too, in a modern and effective way. The distinctive note in both Warsaw and Cracow is that of the old Polish aristocracy, who maintain the tradition of former greatness, while they have lost all real power. But in Lemberg it is the commercial class that dominates; and they have managed to hold their own against the competition of the men of German race from Austria, and to grow rich and strong, while remaining very distinctly Polish and national.

Lemberg is, especially after the drab and muddy country regions, astonishingly elegant, modern, prosperous-looking, with fine streets, admirably kept boulevards, fine park places, handsome houses with well-dressed, wealthy inmates, well-appointed carriages, and a general air of success and well-being.

Lemberg's chief buildings remind one of the fact that in these semi-Oriental lands the age-long strife between the different churches is still one of the dominating elements of daily life. There are three cathedrals, each the head and centre of one of the rival churches. Most conspicuous is that of the Greek-Uniate rite.

The Greek-Unite cathedral, which overtops Lemberg, has the same type, a domed basilica, that one sees everywhere in the Eastern church, a style based on the great cathedral of Saint Sophia.

Lemberg also has its Roman Catholic Cathedral, in the Gothic style, which represents Austrian influence; and the more Oriental cathedral of the Armenian Church.

This will be a return to the original life of the city, which was not Polish (Catholic) but Ruthenian; the Ruthenians being far closer kin to the Russians, especially to the people of Southern or Little Russia, than they are to the Poles. For Lemberg was founded in the early thirteenth century by a Ruthenian, Prince Leo, who called it Leopolis, a name translated into Polish as Lwow, (pronounced Lvoff,) and into German as Lemberg. Lwow became Polish only by conquest and is fundamentally Ruthenian still; the greater part of the population of Central and Southern Galicia, and practically the whole of the peasantry, being Ruthenian in blood and speech, while only about Cracow and in the north does the Polish element predominate. A Russian from Kieff, who finds himself among Ruthenians, hears a language which is to all intents and purposes his own—as close to it as the French of Rouen in the north is to the French of Lyons in the south—while Polish is as different from Russian, or from Ruthenians, as French is from Spanish.

This fundamentally Ruthenian character of the greater part of Galicia will have to be kept in mind when an effort is made to reestablish races and nationalities on a basis of justice; otherwise the same thing may happen here as happened in Hungary and Bukowina when the Magyars, becoming practically independent of Austria, in 1866, immediately began to bully the Slovaks and Rumanians, practically depriving them of representation in the Parliament at Budapest, and treating them even more tyrannously than the Magyars had been treated by the Austrians themselves; so that both Slovaks and Rumanians greatly prefer direct rule from Vienna to the "nationalism" of Budapest. To some degree the Ruthenians were in the same way browbeaten by the conquering Poles; so that to confirm Polish rule over them, without very complete guarantees for the weaker nationality, would only be to perpetuate their subjugation. This is only one of many instances in which the working out of "nationalism" among these complicated and intermingled Eastern peoples will be gound, in practice, supremely difficult. When one has said "nationalism," one has, in these cases, only stated the problem, not solved it.

(From The New York Times Mid-Week Pictorial, August 24, 1916.)

У повисшій статі, що була надрукована в англійській ілюстрованій часописи, яку видає нюйорська газета „Таймс", автор описує наперед околицю Галичини між Бродами і Львовом, а відтак подає свої вражіня про тамошні місточка і села та про їх мешканців, звичаї і обичаї. Львів називає автор польським містом і порівнює його з Варшавою і Краковом. Згадуючи про три католицькі катедри у Львові, каже, що найкрасша з них, домінуюча над цілим містом, є катедра грецько-уніятська (церква св. Юра), побудована в стилю базилїки св. Софії. Дальше говорить п. Джонстон так:

„Львів не був польським (католицьким) містом, але руським. Русини є більше посвоячені з Росіянами, особливо з населеним Полудневої або Малої Росії, ніж з Поляками. Бо Львів заложив ще в XIII. столітю Русин, князь Лев, котрий назвав його „Леополіс", що відтак перезвано по польськи на „Львов", а по німецьки на „Лемберг". Львів став ся польським лише через завойоване і є ще й тепер в заcаді руським. Більша частина населеня середної і полудневої Галичини, а головно всьо селянство, є Русинами з крови і з мови, а польский елемент переважає лише коло Кракова і на півночи. Росіянин з Киева, котрий знайдеть ся між Русинами, чує зовсім таку мову як його власна — так близку до неї, як французька мова в Руєн на півночи до французької мови в Ліон на полудни — коли польська мова так ріжнить ся від російської або руської, як французька від еспанської.

„Сей засадничий руський характер більшої части Галичини треба мати на увазі тоді, коли робить ся заходи упорядкованя рас і національностий на підставі справедливости; инакше може лучити ся тут тесаме, що лучило ся в Угорщині і Буковині, коли Мадяри, ставши зовсім незалежними від Австрії (в 1866 р.), почали безпроволочно нищити Словаків і Румунів, позбавляючи їх цілком заступництва в будапештенськім парляменті і обходячи ся з ними ще більше жорстоко, ніж обходила ся з самими Мадярами Австрія; так, що Словаки й Румуни були більше вдоволені з безпосередного правліня у Відни, ніж з „національного" в Будапешті. В подібний спосіб переслідували Русинів завойовники Поляки; отже затверджене над Русинами пановання Поляків, без цілковитих ґарантій для слабшої народности, було би лише продовженєм їх уярмленя. Се є лише одні з многих прикладів, в яких виробленє „націоналізму" між тими скомплікованими і перемішаними східними народами буде незвичайно утруднене. Коли хто скаже „націоналізм", то він, у таких случаях, поставив лише проблему, але не розвязав її".

Поминувши у статї п. Джонстона деякі недокладности і неправильности, він — як видно — ставить ся до галицької „проблеми" зовсім безсторонно і обстоює недвозначно засаду рівноправности нашого народу з народом польським. Він стверджує на підставі власного переконаня сей сумний факт, що Поляки, які завоювали Галичину, переслідують там українське населене і тримають його в ярмі. Сконстатоване сього факту безсторонним чужинцем є найліпшою відповідию тим Полякам, котрі чванять ся своїм „демократизмом" і закидають Українцям брехню в справі галицьких відносин.

Статя п. Джонстона була ілюстрована кількома образками з українського житя в Галичині.

Марко Скритий.

КАЗКА НАШИХ ДНІВ.

(Присьвячую „новітним реформаторам").

Лише глянеш куди —
Все глум і глум кругом,
І всюди вороги
З захмареним чолом.

Насупившись, стоять,
Раді-б пожерти всіх,
Хто їх не хоче знать,
Не йде під їх батіг.

І плюють в очи всім,
Котрі для них не влад,
Не йдуть на руку їм,
Не йдуть з переду в зад!

Їх ціль — доптати честь,
Людий всіх на землі.
Та впаде ваша месть
На вас самих, марні!

ДО УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

Поважані Панове!

Як відомо Вам, У. Н. Союз приймав нових членів до організації за половину вступного в місяцях маю, червни і липни 1916 р. В тім часі принято до У. Н. Союза за половину вступного 1.110 нових членів дорослих, з 8-ма новими відділами. В організованю висше згаданого числа членів і нових відділів взяло участь 191 членів-організаторів, у 169 відділах У. Н. Союза. З сих 191 організаторів 157 отримали надзвичайні памяткові нагороди. Їх імена були оголошені в попереднім числі „Свободи". Імена всіх 191 організаторів зістали вписані до „Золотої Книги", яко щирі робітники і організатори У. Н. Союза. З повисшого числа нових членів кождий переконав ся, що гарний успіх принесла щира праця членів і урядників У. Н. Союза за так короткий час (3 місяці) і то ще в часі літної пори.

Варто згадати, що і каса У. Н. Союза гарно побільшила ся в протягу того часу. І молодечі відділи зросли також числом в членах і відділах. З урядових звітів У. Н. Союза переконуємо ся, що в протягу тримісячного часу У. Н. Союз побільшив ся о 1.025 членів в ріжних класах посмертного і о $14.953.56 в мастку. Здием 30. цьвітня 1016 р. У. Н. Союз числив 8.978 членів, а з днем 31 серпня 1916 р. — 10.003 членів. З днем 30. цьвітня 1916 р. каса У. Н. Союза виносила $238.046.76, а з днем 31. серпня 1916 р. — $253.000.32. Як бачимо, У. Н. Союз побільшив ся за чотири місяці о 1.025 членів, а каса У. Н. Союза збільшила ся о $14.953.56. За се належить ся повне признаня урядникам і членам-організаторам У. Н. Союза. Їх праця причинила ся не лише до збільшеня числа членів У. Н. Союза. Вони, зорганізувавши до У. Н. Союза 1.110 нових членів, обезпечили своєю щирою працею 1.110 родин на випадок смерти чи якого нещастя, за котре тут в Америці так легко...

Приєднати члена до запомогової організації в Америці — значить: дати добру і певну опіку родині того члена на чорну годину. Ніхто не знає своєї будучої долі і ніхто не знає, що його жде завтра. І тому в Америці кождий Українець і кожда Українка повинні належати до своєї запомогової організації і тим забезпечити себе на випадок нещастя. Стереженого Бог стереже! — каже народна пословиця. Тож всі Українці і Українки в Америці повинні бути осторожними і не ходити одинцем, а належати до У. Н. Союза і в сей спосіб забезпечити себе і свою родину на випадок лихої долі.

З днем 31. липня 1916 р. скінчив ся час, в котрім принимано нових членів до У. Н. Союза за половину вступного і вже в серпни с. р. принимано нових членів за ціле вступне, то є по $2.00, однак урядники і члени У. Н. Союза зачали просити Гол. Уряд У. Н. Союза, щоби приниманє нових членів за половину вступного, продовжити ще на пару місяців, а може і трохи довше, т. є. на осінний і зимовий час та в сей спосіб дати змогу скористати з половини вступного і тим людям та товариствам, котрі не могли сего зробити перше. Головний Уряд, видячи добру волю наших членів, рішив приймати нових членів до У. Н. Союза за половину вступного в місяцях: вересни, жовтни і падолисті 1916 р. Також гол. екз. комітет установив відповідні нагороди відділам У. Н. Союза за приєднане відповідного числа нових членів.

Близші поясненя в справі нагород є поміщені на иншім місци в сім числі „Свободи".

Дотепер У. Н. Союз давав нагороди за зорґанізоване відповідного числа членів поодиноким членам-організаторам. Сим разом Гол. Уряд рішив давати нагороди відділам У. Н. Союза в книжках і портретах. Ціль є та, щоби в кождім відділі У. Н. Союза була бібліотека, з якої всі члени могли би користати. Кождий відділ може отже придбати собі в легкий спосіб гарну бібліотеку, коли зорганізує відповідне число нових членів в тих трох місяцях. Сим повинні заінтересувати ся всі місцеві урядники і члени У. Н. Союза та постарати ся о приєднане поважного числа членів до У. Н. Союза.

Ми сповнили бажане наших членів, згідно з вимогами приписів статута У. Н. Союза. Тепер просимо урядників і членів У. Н. Союза та прихильників нашої організації, щоби взяли ся до щирої праці і в сім часі і постарали ся приєднати як найбільше число нових членів за половину вступного до У. Н. Союза. Сим вони зроблять добре і патріотичне діло та заслужать собі на памятку від У. Н. Союза, якої ніяк не дасть ся грішми купити. Імена всіх щирих робітників будуть записані в історії У. Н. Союза золотими буквами. А найголовніше, що приєднаний — чи як називають — зорганізований член буде вдячний тому, хто його приєднає до У. Н. Союза, за добру раду і певну опіку для його родини. Тож, до діла, Панове! Старайме ся використати час тих трох місяців для добра народного і приєднайме як найбільше число земляків до У. Н. Союза. В організації сила народа. В єдности, науці і просьвіті наша будучність! Тому ще раз кличемо: Приєднуйте нових членів, нових робітників до народної організації! Закладайте нові відділи У. Н. Союза в місцевостях, де наші земляки живуть і де ще нема відділу У. Н. Союза! У. Н. Союз є признаний американськими властями яко організація на рівні з другими законними організаціями, яка дає певну запоруку своїм членам і їх родинам, що сповнить те, що обіцює і те, чого члени надіють ся у відповіднім часі від У. Н. Союза.

Хто би потребував яких пояснень чи інформацій у справі У. Н. Союза, зволить написати до канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

Хто зажадає яких інформацій в справі У. Н. Союза, отримає їх відворотною почтою.

Надіючи ся на Вашу щиру працю, котру Ви оказали давнійше для У. Н. Союза, здоровимо Вас і остаємо з поважанєм.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 9. вересня 1916.

ЗА ГОЛ. УРЯД У. Н. СОЮЗА:

Д. Капітула, гол. предс.;
М. Угрчак, гол. рек. секр.;
С. Ядловський, гол. фін. секр.;
А. Шаршонь, гол. касір;
А. Савка, завідатель „Свободи".

ЗАПРОШЕНЄ.

Отсим запрошуємо всі січові товариства з Філядельфії і околиці на спільні наради в справі січової організації на день 16. вересня то є в суботу о год. 8. вечером до галї Укр. Ам. Горожан при 822 Франклін улиці. 11

М. Рибак, кошовий, А. Сава, скарбник, В. Коваль, писар.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Українка в Дітройт, Міш., поранена автомобілем.

Часопись „Дітройт Журнал" (з 7. вересня) доносить, що в суботу (2. с. м.) звісну в дітройтських кругах Українку, панну Марію Королишин, поранив автомобіль, коли вона була в дорозі до польської салі, щоби взяти участь в українськім концерті. При улиці Джонкшен, коли панна Королишин висідала з трамваю, ударив в неї автомобіль і волік її за собою яких 50 стіп. Бути на концерті вже не судило ся їй, бо тяжко поранену забрано до шпиталю. В тих кругах, в котрих панна Королишин була знана, запанував сум. Лікарі мають надію, що панна Королишин вкоротці прийде до нормального здоровля, чого й ціла українська суспільність щиро бажає.

Загальний страйк у Вілксбери, Па.

Загальний страйк у всіх галузях промислу в Вілксбери, Па., наступить леда хвиля. На страйк має вийти 75,000 робітників. Причиною страйку є заборона властителям автомобілів перевозити пасажирів. Місто видало таку заборону, але трамваєвого страйку не береть ся покінчувати. Така заборона має на цїли зломити трамваєвий страйк, який там тягнеть ся ще від 14. жовтня 1915 року.

Доси автомобілї перевозили пасажирів за такусаму цїну як трамваї. І хоча трамваї курсували правильно, то ніхто не їздив ними. Тепер місто, щоби покінчити сей страйк, видало заборону перевозити автомобілями пасажирів. Се, розуміеть ся, обурило всіх робітників, які дуже семпатизують з трамваєвими страйкерами, і вони рішили вийти на страйк, коли лише місто не знесе сеї заборони.

Страйк в Джерзи Сіти.

В тутешній тютюновій фабриці Лоріларда вийшло на страйк 175 робітників, працюючих при відповідних машинах сеї фабрики. Страйкери домагають ся 8-годинного дня праці (замість дотеперішних 9½ годин), півтора платнї за надобовязкові години (овертайм) і признаня їх юнії. Президент компанії згодив ся платити жадану цїну за надобовязкові години і признати юнію, але не годить ся на 8-годинний день праці. Внаслїдок сього страйку видалено з праці 900 дївчат, бо для них не стало роботи в фабриці.

Демонстрація трамваєвих страйкерів в Ню Йорку.

Заповіджений на середу демонстраційний похід страйкуючих трамваєвих робітників в Ню Йорку перенесено на четвер (14. с. м.), В поході візьмуть участь 12.000 униформованих робітників. Початок походу о годині 11.30 рано. Похід буде переходити з 86-ої улиці Парк евеню до 59. ул., відтак Медісон евеню до 42. улиці, а відти знова Парк евеню. О годині 1-шій пополудни відбудуть ся збори в парку Юніон Сквер, де буде промовляти президент „Американської Федерації Праці", С. Гомперс.

Страйколоми не мають ніякої вартости в очах своїх хлїбодавців.

У вівторок пополудни около 100 страйколомів прийшли до магістрату міста Ню Йорку зі скаргою на компанію братів Берґоф і Ваддел, котрі не хотять виплатити їм належитости за їх працю. Майор вислав з тими страйколомами кількайцять детективів до бюра компанії, аби їх охоронити від зневаги зі сторони компанії. Властителї фабрики виплатили кільком страйколомам їх належитість, а прочих відправили без заплати. Ті, що дістали платню, прийшли знова до майора зі скаргою, що їх платня є цїлком мала. Запитані про сю справу властителї фабрики заявили, що вони, беручи страйколомів до роботи, не годили ся з ними і через те можуть заплатити їм стільки, скільки їх ласка. На тім справа скінчила ся.

100-літний батько покарав 60-літного „молодця".

В. Мек Кермік, 100-літний старець з Елізабет, Н. Дж., має сивоволосого сина, 60-літного Вілима. Сей син заскаржив батька до суду за те, що він перетріпав трохи його шкіру. Старий Мек Кормік є властителем гостинниці. „Мій син — говорив перед судією 100-літний батько — занадто докучає столівникам (бордінґерам), а я перевернув його на коліна і вибив. Тепер він гніваєть ся за се на мене. Він мене поважав, доки боїв ся мене, а тепер він думає, що я вже не маю сили змусити його до послуху. Мій син міг би трохи більше розказати про се. Я прошу суд піддержати мене в сїй справі". Судія Магон присудив 60-літному „молодцеви", синови 100-лїтного батька, 5 днів арешту в повітовій вязниці.

„Се не є ганьба, що мій батько покарав мене — сказав син до судії, — але я вірю, що батько не схоче, аби я сидїв в арешті за дїточу провину. А впрочім я не знаю, чи він се зрозуміє, бо він вже застарий".

Не будуть вже перевозити амуніції через Джерзи Сіти.

Президент зелїзничої компанії „Сентрал Рейлрод оф Ню Джерзи" заслав повідомленє до всіх аґентів тої компанії, щоби не принимали ніяких посилок вибухаючих матеріялів, які призначені до Джерзи Сіти. Се розпорядженє наступило під впливом джерзисітських міських властий, які побоюють ся, щоби не повторила ся подібна катастрофа, яка лучила ся 30. липня б. р.

Поляки просять президента о воєнний корабель для перевозу молока до Европи.

Польський національний комітет оборони з осїдком в Шікаґо, Ілл., вдаїс ся з просьбою до секретаря американської маринарки, щоби він дав Полякам один воєнний корабель, котрим можна би перевезти молоко для голодуючих польських дїтий в занятій Німцями території. Справу передано під розвагу секретареви Ленсінґови.

Не позволяйте дітям бавити ся сірниками.

Пятьлїтна дївчинка в Віліямсбурґ (передмістє Брукліна) бавила ся сірниками. Сірники займили ся і огонь перекинув ся на суконку дївчинки. Заки матір успіла дитину вирятувати, огонь так нещасно попалив дитину, що нема надії привернути її до здоровля. Матір, ратуючи свою дитину, попекла собі руки і лице.

В неділю вільно голити.

„Голенє не є працею, але конечністю і стейт не має рації заказувати фризієрови того права, яке признаєть ся мулови". Таке рішенє видав найвисший суд стейту Айова. Юнія фризієрів внесла до суду скаргу на одного фризієра в Девенпорт, Айова, що той в неділю голить і стриже людий. „Коли в неділю можна чистити мула, то можна стричи і голити чоловіка" — говорить ся в судовім рішеню.

Позашивав свиням очі.

Фармер Йосиф Ляй з Трентон, Н. Дж.. позашивав своїм свиням очи, щоби вони не могли ловити курий на подвірю. Се побачили сусїди і донесли до судових властий. Судія присудив фармерови грошеву кару: по $20.00 за кожду штуку, кошти процесу і арешт. Цїла кара виносить $250 і 6 місяців арешту.

Сумує по страті курки.

В Лі, Масс., згинула сими днями біла курка, проживши 16 років. Її властителька, пані С. Фут, не може перенести великої страти. За час свого життя курка знесла 2.200 покладків і виплягла 160 курят. За покладки властителька взяла 80 долярів, (по 30 цнт. за тузин), а за курята 120 долярів, (по 75 цнт. за штуку). Не диво отже, що властителька так тужить за куркою, коли вона заробила їй протягом 16 літ 200 долярів.

15-лїтний Американець був на війні у Франції.

Велику сензацію в Лондонї викликала вість, коли один ранений жовнір признав ся, що він є Американцем. На імя йому Ральф Дорбер. Родичі його мешкають в Ню Йорку. З вибухом війни Ральф числив лише 15 лїт житя. Він утїк до Канади і там зголосив ся яко доброволець. Сказав, що його батько є Ірляндцем, а мешкає під пору в Канаді. Ральф є сильної будови тїла і длятого асентирункові власти не могли підозрівати його о малолітність. Змінивши своє імя, Дорбер відїхав з Канади на боєвий фронт. В битві під Іпр під впливом німецьких затроюючих ґазів він зійшов з ума і відтоді став ся неспосібним до дальшої військової служби. В часі одної розмови він признав, що його імя є прибране, що в червни б. р. йому минуло лише 16 літ і що він є Американцем. Його відіслано до дому і тепер він находить ся в дорозі з Англії до Ню Йорку.

ВІСТИ З КАНАДИ.

Канаді грозить примусова військова служба.

На понеділкових зборах в місті Саскачеван міністер промислу і торговлї для Канади, сер Джордж Е. Фостер, говорив про війну і свою мову закінчив словами: „Коли буде потрібно більше людий, а вони не схотять іти добровільно, то треба буде навчити Канаду тої лекції, яку має тепер Велика Британія.

Воєнне пригноблєнє в Канаді.

Комішенер міста Джерзи Сіти, Генри Борн, вернув щойно з Канади і каже, що там з причини війни панує велике пригноблєнє. Всюди видко богато жовнірів, з яких одні виїзджають до Европи, а другі вертають з війни. Населенє занимаєть ся вправдї своїми щоденними справами, як і в звичайнім часї, але великанські воєнні жертви дають ся помітити на кождім кроцї. Женщини є занятї висилкою одежи і харчів для жовнірів в Европі. В цїлім краю нема майже одного дому, який не був би заінтересований якимось жовнїром, безпосередно або посередно. Величезні втрати вирили своє пятно на цїлій державі, але кождий Канадієць є певний, що союзники Англії вийдуть евентуально побідниками.

„Раненими жовнірами, повертаючими домів, треба також заопікувати ся — каже комішенер Борн. — Є се взагалї понурий образ, і тому кождий з нас повинен радїти, що Злучені Держави тримають ся здалека від тої страшної боротьби".

Новий канадійський міст завалив ся.

Новий канадійський міст на ріці Ст. Лоренс завалив ся в понеділок 11. с. м. В катастрофі згинуло 12 людий, а велике число поранено. Катастрофа наступила з причин лихого спосня зелїзних стовпів, котрі не могли вдержати на собі 5.000 тон тяґару. Мостовий лук, який взносив ся 15 стіп понад поверхню води, запав ся тепер 200 стіп у воду і нема надії, щоби можна його яким способом витягнути. Кошти, вирядження сею катастрофою, виносять около 600.000 долярів.

НОВИНКИ.

Противоєнний заговір в Італії.

В Римі заарештовано 6 осіб, котрих підозрівають о противоєнну аґітацію. В кождім більшім місті Італії є подібні заговірники, — як висловила ся поліція. При арештованих знайдено 50.000 друкованих афішів, в котрих остро критикуєть ся війну. Треба думати, що подібні заговори плинуть ся у всіх воюючих державах, а головним їх осїдком є Швайцарія.

Обовязкова служба в Бразилії.

В Бразилії вже рішено, що всї здатні до війська у вічі від 18 до 35 літ будуть мусїли бодай 2 місяці служити, щоби „обрихтувати ся". Відтак щойно вилисовані будуть мусїли довше служити. В кождім місті є назначена асентирункова комісія.

Нова воєнна позичка Франції.

Найновійша позичка, яку Франція задумала затягнути, має виносити 8 мілїярдів 347 мілїонів франків. Французькі воєнні позички від початку війни представляють ся так: 1914 р. 7 мілїярдів франків; 1915 р. 22 мілїярдів фр.; 1916 р. 32 мілїярдів франків. Загальна сума, яку доси Франція затягнула яко позичку на воєнні цїли, виносить 69 мілїярдів 347 мілїонів франків, або 17 мілїярдів 466 мілїонів 750 тисяч долярів.

Швеція не уступає перед Англією.

Непорозуміне між Швецією і Англією заостряєть ся. Швеція не хоче уступити перед Англією, яка намагаєть ся змусити Швецію перепускати почту з Англії до Росії і навідворот. Між обома правительствами прийшло до виміни нот, зредаґованих в острім тонї. Ходить Швеції о те, щоби Англія не цензурувала почти невтральних держав і се власне стало причиною непорозуміня.

Нагінка на Жидів в Росії.

Петроґрадська часопись „Рєчь" доносить, що в Москві і Петроґраді почали ся знова лови на Жидів. В Москві заарештовано 100 Жидів, членів лїберальної партії.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє всїх своїх членів, що місячний мітінґ відбуде ся в суботу дня 16. вересня с. р., о годині 8-ій пополудни в гали Народного Дому під ч. 72 Моріс Стр. Всї члени мають явити ся точно о назначеній годинї. Члени, котрі не заплатять своїх вкладок за один місяць, зістануть суспендовані з Братства і У. Н. Союза. — П. Врайник, предс.; С. Глива, кас.; М. Смакула, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Мирослава Січинського, від. 146, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 17. с. м., о годині 2-гій пополудни в гали Гренди, ріг ул. Медбури. На тім мітінґу обовязком кождого члена явити ся і вирівнати свої довги та взяти свою фотографію. Також ті члени, котрі мають свої дїти, а хотять вписати їх до У. Н. Союза, можуть се зробити на тім мітінґу. Неявивший ся член заплатить кару після ухвали. — Д. Доскоч, предс.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в недїлю дня 17. вересня, зараз по Службі Божій в гали при Ловдж і Сентрал Евеню. На той мітінґ кождий член обовязаний явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Неявивший ся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. — А. Грех, предс.

ВІЛКСБЕРИ, Па. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє своїх членів, що триквартальний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 17 с. м., о год. 3-тій пополудни. Буде ся принимати нових членів за половину вступного. Контрольна комісія здасть справоздане. Від тепер з всякими справами члени мають удавати ся до заступника секретаря, Василя Зомчака, 36 Брукслайд Стріт Вілксбери. Хорі члени мають повідомляти новибраного надзирателя, Петра Давного, 94 В. Чеснут Стріт. — Гр. Герман, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. Дж. Бр. св. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх Українців в Елізабет, котрі ще не належать до Братства і до У. Н. Союза, що почавши від дня 9. вересня с. р. Братство приймає всіх нових членів без вступного до 1. січня 1917 р., а до У. Н. Союза через три місяці за половину вступного. Хто хоче вступити до нашого Братства і до У. Н. Союза, нехай зголосить ся до секретаря відділу: А. Дронжевський, 70 Вол Стріт, Елізабетпорт, Н. Дж. — або на найблизший мітінґ дня 11. жовтня с. р. — Ю. Шевчук, предс.; Н. Кохан, кас.; А. Дронжевський, секр.

САВТ БЕТЛЕГЕМ, Па. Бр. св. Димитрія, від. 288, взиває своїх членів, аби зійшли ся всі як один на день 17. вересня о годині 7.30 рано до Польської галї у Р. А. Кождий член мусить явити ся з відзнакою, а котрий член не має ще відзнаки, то дістане її в гали. Всі члени мають відїхати до Алентавн, Па., на посьвяченє угольного каменя. Котрий член не явить ся, заплатить кару. — І. Семенина, секр.

ОРМРОД, Па. Бр. св. О. Николая, від. 124, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся 16-го вересня с. р. о годині 7-мій веч. Кождий член має явити ся під карою 50 цнт., а урядник $1.00. Будуть важні справи до полагодженя і вибір нового уряду. — Д. Бала, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Бр. св. Георгія, від. 239, подає до відома всім своїм членам, що мітінґ відбудеть ся в неділю, дня 17. вересня. Мітінґ відбудеть ся зараз по Службі Божій на гали звичайній, там де і все. Запрошуєть ся всіх членів, щоби явили ся як один, бо є дуже важні справи до полагодженя і буде приймати ся нових членів до Братства і Союза. Тож нехай не забракне ні одного члена. — Т. Грицей, предс.; Н. Волос, секр.; І. Сорока, кас.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Сим повідомляє ся членів Клюбу Поступового, що місячний мітінґ сего тов. відбудеть ся в пятницю дня 15. вересня с. р. на гали п. І. Ваверчака при Стейт улиці, о год. 8-ій вечер. Запрошуєсь всіх членів Клюбу Поступового на сей мітінґ, позаяк будуть важні справи до полагоджения. Хто з нечленів хотів би вступити до Клюбу Пост., нехай прийде на сей мітінґ.

Тов. Клюб Поступовий в Перт Амбой.

БРУКЛИН, Н. Й.

ЗАХОДОМ БРУКЛИНСЬКИХ І ДООКОЛИЧНИХ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ УСТРОЄНИЙ БУДЕ

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В ПАМЯТЬ ІВАНА ФРАНКА

В СУБОТУ, ДНЯ 16-ГО ВЕРЕСНЯ (СЕПТЕМБРА) 1916 Р.

в Сесілія Гол. 101-103 Ґренд Стріт, Бруклин, Н. Й.

ПРОГРАМА:

ЧАСТЬ І.

1 Марш, А. Бетовена ....відіграє орхестра
2 А. Вахнянин, „Хор Норманів" .... відспіває хор Бруклинського Бояна
3 Вступне слово виголосить .....о. Володимир Лотович
4 Ів. Воробкевич, „Пробудилась Русь" .... відспіває хор мішаний
5 „Уривки із книги Кааф", декламація, виголосить .... В. Чіхрай
6 Матюк, „Сив сокіл" відспіває хор дівочий і мішаний
7 Відчит про Ів. Франка, виголосить....Юліян Павчак

ЧАСТЬ ІІ.

1 „Рікою на водах", терцет, відспівають........... панни Зофія Мнішка, Анна Крушинська і п. Н. Старовецький.
2 „Каменярі", декламація, виголосить........О. Баляко
3 М. Кропивницький, „Де ти бродиш моя доле", дует, тенор і баритон, відспівають.............. пани Н. Н. і Старовецький
4 „Жите чоловіка", сольо скрипкове, відограє... Александер Гунька
5 А. Вахнянин, „Купало", хори дівочі і мішані, відспіває .... Бруклинський Боян
6 Кінцеве слово виголосить ....А. Поліщук
7 На закінчене, „Ще не вмерла Україна, відспіває ....Бруклинський Боян

Вокальну часть програми виконає Бруклинський Боян під управою дірігента ВОЛОДИМИРА КАСЬКОВА.

ДОХІД З КОНЦЕРТУ ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ФОНД ІВАНА ФРАНКА.

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 8-ІЙ ВЕЧЕР.

З причини панующої недуги, дітям низше 16 літ вступ заборонений.

ЦІНИ МІСЦЬ: І-РЯД 50 ЦНТ.; ІІ-РЯД 25 ЦНТ.

Тікети на концерт набути можна в уряді Комітету, а в день концерту при касі.

Українська суспільність стратила в особі Івана Франка найбільшого сучасного діяча на народній ниві.

Щоби почтити гідно память Його, обовязком кождого свідомого Українця і Українки є взяти участь в тім памятнім дни.

ЗА КОМІТЕТ:

Андрій Поліщук, предс.; Володимир Яськевич, секр.; Антін Леськів, касієр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В сій рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів. —Коли шукаєте заняти.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте агентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешкане з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

Пошукую свого брата **ДМИТРА ЯНКОВСЬКОГО**. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Nicholas Yankowsky, 2337 Alice Ave., cor. Raynold Str., Midway, St. Paul, Minn. 9-11

Пошукую **ВАСИЛЯ ОСТРОВСЬКОГО** з Іванівки, пов. Теребовля. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Roman Owczar, 569 W. Harrison St., Chicago, Ill. 11

ПОШУКУЮ родимців, котрі вчили ся в різбарській школі в Вижници, Буковина. Прошу голоситись до: John Torak, 928 R. R. Ave., Moline, Ill. 11

Хтоби знав, де перебуває тепер **ВАСИЛЬ МОЧЕРНЮК** з Мишин, пов. Коломия, який тому два роки був у Дулст, Мінн., нехай ласкаво повідомить мене на адресу: Febor Bily, 977 Broadway, Cleveland, Ohio. 9-11

ПОТРІБНО 25 МУЩИН до розбираня кар. Стала робота, добра платня. Голоситись до: Geo W. Jenniges, Burnet & Teall Aves., Syracuse N. Y. 9-11

НА ПРОДАЖ ФОНОҐРАФ з богато гарними рекордами в дуже добрім стані. Коштував $45.00 а властителька продасть його за $15.00. Голоситись до: M. Petrak, Room 1, 98 East 7th St., New York, N. Y. 10-22

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ

і слухачка нюйорського університету учить англійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Підготовляє також до шкіл промислових: технічних, механічних і торговельних. Інформації устні або писемні уділює: 07—

M. SCHWARTZ, 168 E. 89th St., New York, N. Y., Tel. Lenox 6096

ПОТРІБНО МАШИНІСТІВ, ТОКАРІВ В ЗЕЛІЗІ ДО ВСЯКОГО РОДА МАШИН, ВПРАВНИХ І ПОМІЧНИКІВ ТА ЗВИЧАЙНИХ РОБІТНИКІВ. Стала робота, де нема непорозумінь робітничих. Голоситись до: Employment Bureau, Bethlehem Steel Co., So. Bethlehem, Pa. 07-119

ПОТРІБНО 10 ДО 15 ДІВЧАТ, у віці від шіснайцять літ до легкої фабричної роботи; платня $6.00 до $7.00 тижнево вже підчас науки; вправні в роботі зароблять $9.00 до $15.00 тижнево; фабрика чиста і видна. 06-18

AMERICAN MUSICAL SUPPLY CO.,
451 Communipaw Ave., Jersey City, N. J.

ДОБРЕ ПРОСПЕРУЮЧА ТОРГОВЛЯ МЯСА І ВУДЖЕНИН, в якій продаєсь лише за готівку, положена серед Поляків і др. Славян, на продаж по причині виїзду. Ціна $300. Рент з помешканєм $13 місячно. Голоситись на адресу: M. CAPOWSKY, 310—7th Street, Jersey City, N. J. 11-12

ПОТРІБНО СИЛЬНИХ РОБІТНИКІВ, не перевисшаючи 35 літ житя, до науки відливаня „радіейторів" в одній з пенсильванійських фабрик. $2.50 денно підчас науки. По двох тижнях можна заробити $3.00 до $3.50 денно на акорд. Мешкане з харчом можна тут дістати у Славян, Мадярів або Німців. Нема страйкових непорозумінь ані воєнних замовлень. Добра нагода для вивченя сего фаху і добра платня підчас науки. Листи адресувати: UNITED STATES RADIATOR CORPORATION, West Newton, Pa. 101—

ЛЮДИ — приходіть по роботу в фабриках, фармах, ресторанах, готелях, зелізницях, цегольнях, дорогах, стайнях і т. и. Приведіть своїх приятелів. — SCHWARTZ'S AGENCY, 38 Montgomery St., JERSEY CITY, N. J.

Др. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ.-СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ВСІ СЕКРЕТНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

DR. JOHN SMITH, JR.,
327 E. 17 Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493. 86—

ДОМИ НА ПРОДАЖ! ЦІНА $1.700. ЛИШЕ $125 ГОТІВКОЮ І $10 МІСЯЧНО. МОЖЕТЕ КУПИТИ ГАРНИЙ ДІМ З 5 КІМНАТАМИ В МІСЦЕВОСТИ ДЖЕМЕЙКА. ДОМИ Є ГОТОВІ ДО ЗАМЕШКАНЯ. ЛИШЕ 30 МІНУТ ДОРОГИ КАРОЮ З МІСТА НЮ ЙОРКУ. — По близші інформації голоситись до: 11-12

REAL ESTATE,
299 Broadway, Room 417, New York City.

Українці! Вам конечно потрібна мапа Галичини в нашій рідній мові. В тій мапі найдете кожде село, місто і місточко. Коштує лише 25 центів. Гроші присилайте в стемпсах. Пишіть ще нині на адресу: 109—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
34 East 7th Street, New York N. Y.

РУСЬКИЙ БАЗАР

МАЄ НА СКЛАДІ ВЕЛИКИ ВИБІР **ВЗОРІВ ДО ВИШИВАНЯ**

Книжка № 2-ий коштує 75 цнт.; № 3-ий 40 цнт.; № 5-ий 50 цнт.; № 8-ий 35 цнт.

Виробляємо також ґердани з кораликів до годинників з гербом України, ціна одного ґердана з меньших кораликів $2.50. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралики у всяких кольорах, ціна 25 цнт за один бонч. Адресуйте: 14ч—

RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y.

ПОЗІР П. П. АҐЕНТИ ВІД ПАТЕНТОВАНИХ ЛІКІВ!

Потрібно агентів у всіх місцевостях, де живуть Українці, до розпродуваня добре звісного Еліксіру житя Св. Михаїла. Лік сей є на всі хронічні недуги. Маємо також богато других патентованих ліків, при яких розпродажи ґарантуємо великий заробок. Пишіть сейчас на слідуючу адресу: 93ч—

THE ST. MICHAEL MEDICINE CO.,
400 Hackensack St., Dep. Sv. Carlstadt, N. J.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика, Б. Хмельницького, І. Мазепи і Ів. Котляревського. Величина 16x20 цалів, ціна 50 цнт. за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Катальоґ висилаємо даром. Пишіть на адресу: 75ч—

RUSKA KNYHARNIA IM. T. SZEWCZENKA
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ҐРАЮЧИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посідає великий склад перш...них народних русько-українських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризованя осіб, як: перуки, волося, бороди, вуса, шминки і т. п. Річи ті випозичаємо по дуже низьких цінах. В нюйорських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до роль ґраючих на сцені. При замовленю треба присилати спис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найменше 8 днів перед представленєм на адресу:

Mrs. E. UHORCHAK, 310 2nd Street, Jersey City, N. J.

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ. СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ. ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—

M. PETROWSKY, Family Liquor Store. 1500 S. 3-d St. St. Louis, Mo.

ЧИТАЙТЕ УВАЖНО! В сих днях вийшов новий катальоґ ріжних ШТУК МАҐІЧНИХ. Посідаємо також всякі КНИГИ ТАЄМНИЧІ, які є великим скарбом для кождого. Залучіть 2-центову марку, а ми вишлемо вам катальоґ. Пишіть до: 103ч—

IMPORTING HOUSE,
644 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

ПОЗІР! ПОЗІР!

ВЖЕ вийшов з друку укр.-англійський СЛОВАРЕЦЬ, котрий містить 1.700 сторін в гарній скіряній оправі. Спішіть ся з замовленєм. Ціна $2.00. Замовлене посилайте на адресу: 109-

UKRAINSKA KNYHARNIA
951 W. Erie Street, Chicago, Ill.

УКРАЇНСЬКИЙ ЮВІЛЕР, котрий провадить інтерес від кількох літ, має на складі: годинники, перстені, шлюбні обручки і всякі инші срібні, золоті і діяментові річи, котрі можете набути таньше у свого як у других. За готівку і на сплату. В потребі приходіть на адресу:

Ф. В. Матилькевич
400 E. 5th St., New York, N. Y.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОҐА № 2, то нехай нині пише за ним. У нім є найновійші книжки просвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і нові; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня богато инших цікавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальоґа. 46—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
951 W. Erie St., Dept. II, Chicago, Ill.

ГОДИННИК СЬВІТОВОЇ СЛАВИ!

Чи чув вже хто з вас про ті найліпші годинники РЕМІНҐТОН? Правда, що ви купуєте годинники, але самі не знаєте, які годинники є найліпші зі всіх! Ніякий годинник не є такий добрий як сей тут під назвою РЕМІНҐТОН. Спитайте ся мудрих годинникарів, що вони вам скажуть на сей годинник. Кождий чоловік, який добре розуміє ся на годинниках, повинен всюда жадати годинника Ремінґтон. Сі годинники є найліпші зі всіх, які де лише можете дістати. Сі годинники є дуже сильно збудовані. Ґарантована машинерія є чисто ніклева після найновійшого стилю як самі бачите на образку. Коверти подвійні є чисто срібні. Годинник сей має свою вартість раз на все і є всегда гарний, так, щоб і в воді лежав, то все однаковий буде.

Ми вам хочемо нарадити щось доброго, щобисьте знали, що буде вам раз на все мати вартість. Правда, що ви купуєте ріжнородні годинники, а що з них маєте? За якийсь час чисту бляху, аж встидно вам з кишені витягнути! Чи не правда наша? А чому так? Бо ви ще не є переконані, що чисто золотий годинник коштує навіть $75.00 а срібні годинники є дешевші, бо срібло є таньше. Тож коли хочете нас послухати, то купіть собі сей годинник, котрий є ґарантований раз на все. Посідає він 11 камінів, має дуже чистий хід, не пізнить ані мінути і є малого формату. Тонкий, так що кождому вподобаєсь ся. Штормини ті годинники продають по $16.00. У нас вони цілком дешевші. Ціни є слідуючі: № 1 $10.00, № II $12.00. За такі самі ніклеві, також на 11 камінів, ціни є такі: № 4 $7.00, № 6 $7.50. Кождий ґарантуємо. Гроший нам не висилайте, тільки вишліть 25 цнт. в марках на пересилку, а ми вам його вишлемо, а по отриманю зложите повисшу суму. На жадане, гроші звертаємо до 2-ох місяців.

NOVELTY WATCH CO.,
1926 Huron St., Dep. 50, Chicago, Ill.

DR. KOLER
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

Dr. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбургу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 18 літ досьвіду у лїченю недуг приватних мущин і женщин. Лічить: затроєне крови, уплави, неміч у мущин, всякі уплави мочевого проводу, лишаї, виклади скірні, сверблячку, шкрофули, недуги міхура і инші, походячі з нечистоти крови або блудів молодости. Голосіть ся особисто: почтою не лічу.

Години приняти: від 9-ої рано до 8-ої веч. В неділі до 2-ої.

R. J. Glick АҐЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

ЗДОРОВЛЄ — СЕ БОГАЦТВО.

Коли потребуєте доброго спеціяліста недуг мужеських і жолудка навідайтесь до мене. Я вилічу вас, хотяй инші лікарі не могли. 9—21

Profesor Dr. ALTMAN,
314 E. 15th St., New York, N. Y

Години: від 1—3 і від 6—9 (в неділі замкнено).

$15 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $15

Чому маєте ходити без праці або мало заробляти, коли можете мати легке і добре платне заняте, все на сьвіжім воздусі.

Ми вивчимо Вас на шофера і автомобілевого механіка протягом 3 тижнів в день або вечерами і постараємось для Вас по укінченю курсу о добру роботу. Наша школа є першою і найліпшою в тім краю, в якій учимо після найновійшої методи а не як другі. Властитель сеї школи є інспектором автомобілів, і тому він знає ліпше учити як другі.

Прийдіть до нас ще нині, розмовитись у своїй мові; офіс отворений до 9-ої вечер. Лайсенс ґарантуємо. 41—

Маємо дешеві мешканя для учеників з провінції.

NEW YORK AUTO SCHOOL,
302 E. 14th St., близько 2-ої Ave., New York City.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН
СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

урядує від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.

При лїченю уживає електричних машин X-RAY. 79-

Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

Чи Ви еще того не знаєте?

що Ви повинні купувати лікери там, ДЕ ВИ МОЖЕТЕ ЗА МАЛІ ҐРОШІ ДІСТАТИ ЯК НАЙЛУЧШІ ТОВАРИ. Є тільки одно таке місце в Америці, добре знана гуртовна спродажа лікерів БРЕМАН І ОСҐУТ в Пітсбурґу, Па.

Перечитайте уважно слідуючий спис цін:

Наші B.&O. спеціяльні червоні або білі горівки в цінах від..........$1.75 до $4.00
Правдива добра Теркалиця, за ґальон..........$2.00 до $5.00
Чиста, моцна Сливовиця, за ґальон ....$2.50 до $5.00
Кімель або Грушник, за ґальон $2.50, $3.00, $3.50
Коняк, за ґальон........$2.50 до $5.00
Добре біле або червоне столове вино, за ґальон від $1.00 в гору.
Солодкий токай, за ґальон $2.50 до $4.00
Чорний рум, за ґальон...$2.00 до $4.00
Правдивий ялowець (Боровичка), за ґальон.... ...$2.50, $3.00, $3.50, $4.00 і $5.00
Алькоголь, за ґальон......$3.00 і $4.00

Оплачуємо почту від замовлень 5-доларових і висше на просторі межи Ню Йорком а Шикаґом.

ҐРОШІ ВИСИЛАЙТЕ В РЕДЖІСТРОВАНІМ ЛИСТІ І ПОЧТОВИМ МОНІОРДЕРОМ.

КУПУЮЧИ ВІД НАС, ЗАОЩАДИТЕ ҐРОШІ, ПОЗАЯК МИ НЕ ЗАТРУДНЮЄМО АҐЕНТІВ.

МОЖЕТЕ ПИСАТИ ДО НАС ПО УКРАЇНСЬКИ. 93ч—

BREMAN & OSGOOD,
112 Fullerton St.,
PITTSBURGH, PA.
ЙОСИФ П. ПАЛЬ,
український управитель.
РІК ОСНОВАНЯ 1893.

ВИНАХОДИ ПРИНОСЯТЬ БОГАТСТВО

Ми, як принимаємо до опатентованя винахід, то даємо контракт на письмі, в котрім РУЧИМО за осягнене патенту, або звертаємо нашу адвокатську належитість.

Провірюванє, чи винахід надає ся до опатентованя полагоджуємо цілком БЕЗПЛАТНО. Пишіть ще нині по УКРАЇНСЬКИ на понизшу адресу по всякі поради і поясненя, як і книжочку в УКРАЇНСЬКІЙ мові, конечно потрібну для кождого винахідника, котру висилаємо на жадане кождому ДАРОМ. 96-05

R. MORGAN ELLIOTT & CO.
патентові адвокати
717 Woodward Bldg. Washington, D. C.

DETROIT, MICH.

З великою приємностию повідомляємо своїх приятелів і загал, що ми перенесли ся до більшого і лучше урядженого

МЕДИЧНОГО ОФІСУ І ЛЯБОРАТОРІЙ

які причинять ся до відданя ліпшої услуги і методичної опіки для наших пацієнтів.

СПЕЦІЯЛІСТ в хоробах СКІРИ, КРОВИ і ХРОНІЧНИХ НЕДУГ. Експерт в баданю крови, мочи і т. и.

Doctor M. ROBINSON,
397 Woodward Ave., Detroit, Mich.

Години офісові: 10—1 і 4—8. Сьвята: 10—2.

Уважайте, щоби не загубити нашої нової адреси. Заховайте сей купон.

ОДИНОКА АВТОМОБІЛЕВА ШКОЛА,
ІСТНУЮЧА ВІД 1905 Р., ДЕ УДІЛЯЮТЬ ІНСТРУКЦІЙ У ВАШІЙ РІДНІЙ МОВІ.

Наша довголітна репутація і велике число вдячних листів від наших учеників, дає нам право сказати, що наша школа є одинокою, з якої Ви будете вповні вдоволені. Ми вчимо після найновійшої методи їздити автомобілями всяких моделів, як також вчимо направляти усї части механізму машини. Маємо свій власний ґарадж при школі, де можете познайомитись з ріжними машинами. Зголосіть ся особисто і упевніть ся про правдивість наших слів. Наш інструктор має цертифікат зі свого механічного образованя, затверджений властию.—ПОВНИЙ КУРС $15.00. Час науки неограничений. Нашим студентам даємо посади і рекомендаційні листи.

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILES
147 EAST 40th STREET, Dept. 52, NEW YORK CITY

ДАРОМ! ІНФОРМАЦІЇ ДАЄМО ДАРОМ! ДАРОМ!

ЗАКИ КУПИТЕ ДІМ ЗАКИ КУПИТЕ ДІМ

ЛЬОТИ АБО ФАРМИ В ЯКІЙНЕБУДЬ КОМПАНІЇ, ВІД СПЕКУЛЯНТІВ, ПОСЕРЕДНИКІВ АБО АҐЕНТІВ, КОТРІ ПЕРЕД КУПНОМ ОБІЦЯЮТЬ ЗОЛОТІ ГОРИ, А ПО КУПНІ ОБІЦЯНОК НЕ МОГУТЬ ДОДЕРЖАТИ, БО НЕ Є В МОЖНОСТИ: КОЛИ НЕ ХОЧЕШ, ЩОБИ ВАС ОШУКАЛИ, АЛЕ ХОЧЕТЕ БУТИ ЗАДОВОЛЕНІ ЗА СВІЙ ТЯЖКО ЗАПРАЦЬОВАНИЙ ҐРІШ, ЗГОЛОСІТЬ СЯ ВПРОСТ О БЕЗПЛАТНУ ПОРАДУ В СПРАВІ КУПНА АБО ЗАМІНИ ДОМУ, ЛЬОТИ АБО ФАРМИ ДО ПРАВДИВИХ І РЕТЕЛЬНИХ БІЗНЕСМЕНІВ, А ОДЕРЖИТЕ ПРАВДИВУ ПОРАДУ І ІНФОРМАЦІЮ ДАРОМ, ТА НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛУЄТЕ. Tel.: 7993 Cortland.

03-14 Офісові години: від 9-ої рано до 2-ої пополудни.

LINT, BUTSCHER & ROSS, Inc., 21 PARK ROW, 13th floor, Room 1330, New York, N. Y.

ROBERT LEWIN & COMPANY,
14 Smithfield Street, Dept. L. Pittsburgh, Pa.
Напротив „Мононґагеля Гавз".

ЗАЛОЖЕНА РОКУ 1872, ПЕРЕД ЗВИШ 43 РОКАМИ.

Стара славна фірма, де кождого добре обслужать. Найлучшої якости горівки, вина, лікери, розаліси і др., по найнизших цінах. Замовте собі на пробу, а ручимо, що будете вдоволені. Пишіть за цінником. Ми Вам сейчас вишлемо, як тільки його зажадаєте.

Тут подаємо деякі ціни товарів найлучшої якости, з яких Ви певно будете вдоволені:

	ЗА ҐАЛЬОН
Добра стара червона або біла горівка	$1.50—2.00—2.50—3,00
Арак	2.00—2.50
Добрий старий темний рум	2.00—2.50—3.00
Теркелиця	2.50—3.00
Добра расковиця або анижівка	1.50—2.00—2.50
Боровиця	2.00—2.50
Сильний алькоголь	3.00—3.50—4.00
Угорська сливовиця	2.50—3.00
Добра стара бренді	2.50—3.00
Бренди (з яблок або бросквинь)	2.50—3.00
Добре старе вино	1.50—2.00—2.50
Др. Алтерс гірке вино (старе)	2.50

Памятайте, що ми оплачуємо експрес або фрейт від всіх замовлень на $5.00 або висше. Вишліть ґроші на моніордер, в реджістрованім листі або чек. Хочемо, щобисьте тільки раз спробували а ручимо, що будете нашим сталим костумером. Замовленя висилайте на повисше подану адресу.

54ч— ІВАН ГОРНЯК, управитель чужинецького департаменту.

Зверніть Увагу!

Специяльно в сім місяци даємо нагоду кождому в Злучених Державах і Канаді набути ґрамофон разом з 20-ма піснями, який сьміло мож рівнати з 35-доляровою машиною — лише за $17.50.

15-ЛІТНА ҐАРАНЦІЯ!

Надішліть $2.50 на задаток а решту заплатите при відборі машини, а відворотною почтою отримаєте чудово-говорячу машину разом з 20 піснями які довільно позволяємо вибрати собі в нашім списі.

Жадайте нашого безплатного ілюстрованого цінника ґрамофонів і других музичних інструментів. Наш магазин отворений щоденно, не виключаючи неділь і сьвят від 9-ої години рано до 10-ої вечером. 43ч—

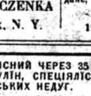
GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
310 GRAND STREET, D. 308 NEW YORK, N. Y.

ЛИС МИКИТА

ДУЖЕ ЦІКАВА КНИЖКА, ПИСАНА ВЕРШОМ. — З німецького переробив Іван Франко. — Ціна 40 центів.

Замовленя і ґроші посилайте до:
"SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

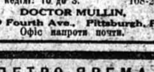
ЗАГАЛЬНО ЗВІСНИЙ ЧЕРЕЗ 35 ЛІТ ДОКТОР МУЛІН, СПЕЦІЯЛІСТ МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ.

Без згляду на рід недуги — у мене найдете щиру поміч. Розкажіть лише її перебіг. Вилічу Вас — як Ваша недуга окажесь виліченою. Ціни низькі — а успішне лїчене ґарантує моя довголітна практика. Поради безплатні. Години урядові: 9 до 8. В неділі: 10 до 3. 108-20

DOCTOR MULLIN,
409 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.
Офіс напроти почти.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весіля, хрестини, і всякі другі забави.

115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

ЖМІЄЧНИК є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болів плечий, коліна і болів грудий, є помічне на болі голови, на болі суставів у рук і ніг, на легкий параліж жорку, болі горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Віднесіть ся до ґенерального аґента, залучаючи 2-центову марку на відповідь. 96ч—132

MIKE FEDIW,
47 Ridge St., Hastings upon Hudson, N.Y.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!

УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y
Telephone: Stuyvesant 933.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ ДВІ ПАРЦЕЛІ ЗЕМЛІ, поверх пять акрів кожда, в Мілвіл, Ню Джерзи. Земля знаходить ся між замешкалими там поселенцями. Докола сих парцель побудувалось вже кільканайцять українських фармерів. Десять мінут ходу до стріткари. Потреба дати малий задаток а решта на місячні сплати. Голоситись на адресу нотара Б. Ф. РУДЗІНСЬКОГО,

761 DREXEL BLDG., corner CHESTNUT і 5th St., PHILADELPHIA, PA.

НОСОВІ, ГОРЛЯНІ І УШНІ НЕДУГИ

DR. SALERNOV, 232 Second Ave., коло 14 ул. NEW YORK N. Y.
СПЕЦІЯЛІСТ.

ГОДИНИ: В понеділки, середи, пятниці і суботи від 11-ої до 1-ої в пол. — У вівтірки і четверги від 11-ої до 1-ої в пол. і від 4-ої до 7-ої веч. — В неділі від 11-ої до 4-ої в пол. Телефон: Stuyvesant 2510

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Др. І. Спіллінґер

Порада і оглядини ДАРОМ.

Застарілі хороби можна вилічити без ужитя затроюючих лікарств при помочи електрики. Рівнож в богато случаях, що давнійше вимагали операції, можна вилічити ся о много лучше тим самим способом, без ужитя ножа. 79—

Маю також машину, за помочию котрої можу бачити нутро людського тіла і пізнати причини хороби, а другою машиною можу впровадити струю електричну до тіла і вбити заразливі бактерії, які є причиною всіх недомагань. Та метода лічення є не тільки нешкідливою але і приємною для пацієнта.

Години офісові: від 9. рано до 12. пол., ві второк і пятницю від 9. рано до 7 вечер, в неділю від 9 до 11 рано.

Dr. J. SPILLINGER
153 E. 18th St., New York, N. Y.
при стації елевейтра 3-ої евені і субвею.

НАЙБІЛЬШИЙ ЗАКЛАД ДЕНТИСТИЧНИЙ
НА ВСХІДНІЙ СТОРОНІ МІСТА НЮ ЙОРКУ.
ЗУБИ ПІСЛЯ НАЙНОВІЙШОЇ МЕТОДИ.

Вставляємо нові зуби, які будуть знаменито виглядати і послужать Вам як Ваші власні. — Витягаємо зуби рішучо без болю.—Робота ґарантована.—Ціни умірковані.

Dr. A. H. CHAIKIN, Chirurg Dentist,
293 E. 10th Street, cor. Ave. A., New York, N. Y.
Години офісові: щодня від 9. рано до 9. веч.; в нед. від 9. рано до 2. поп.

ХОДИТЬ О ВАШЕ ЗДОРОВЛЄ.

КРАЯНЕ: ЧИ ТИ ЧУВ О ТВОЇМ НАЙЛІПШІМ ПРИЯТЕЛЮ?

Твоїм найліпшим приятелем є загально звісне сьвітової слави

ВИНО ЛІЧНИЧЕ „КАЛЬВАРІЙСЬКЕ"
REG. U. S. PATENT OFFICE

Є се средство покріпляюче, улегчує травлене, лічить катар жолудка як и инші недуги жолудкові — нестравність, запір. Додає апетит, лічить нервовість, безсонність, брак крови, біль голови і т. д.

Хто раз попробує — поручить се випробоване средство всім своїм знакомим. Попробуй і переконай ся.

Тисячі подяк одержуємо щодня.

Ціна Фляшки лише одного доляра; шість фляшок $5.00. До набутя у всіх аптиках, у спеціяльних агентів, або прямо у фабрикантів, на адресу: 103ев—

D. WROBLEWSKI & CO., Dep. 50, 196 E. 4th St., NEW YORK, N. Y.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР

з довголітною практикою перепроваджує всілякі справи цивільні та карні з найліпшими вислідами.

Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер
Адреса:
JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 516, New York, N. Y.
Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евені. L стація від 7-ої до 10-ої вечер. 53—

МОДНІ УБРАНЯ

Чи хочете виглядати добре і вбрати ся добре за менші гроші? То прийдіть і купіть в нашім складі, а заощадите процент дрібничкової продажі. Зайдіть і огляньте також наш спеціяльний департамент одежи, де є велика скількість ріжних убрань і рейнкотів. Ми робимо убраня на замовленє. Наш склад є отворений кождого дня, а в суботу і неділю аж до 10-ої години. 73ч112

Маємо також 500 ярдів сукна зі старокраєвих фарбованих товарів.

S. LEVINE,
469-471 Clinton Ave., N. Rochester, N. Y.

$10 ЗА НАУКУ ШОФЕРСТВА $10

Пощо платити більше? Чому маєте бути невільниками в шапах, коли можете стати своїм босом і заробляти по $25 тижнево і висше. Наша школа має найліпше і найбільше заосмотрене в сім обсягу в Америці. Се є одинока школа, в якій учать шоферства і реперовання на всяких новомодних автомобілях, як Chalmer's, Buick, Cadillac, „Hudson Super Six", 1916-1917 модель. Вчимо в українській мові. Також старасмось о посади. Харч і мешкане для позамісцевих дешево. Ґарантуємо студентам дипльоми. Огляньте нашу школу і самі оцініть.

Уважайте на нашу адресу:

ARENA AUTO SCHOOL, 210 W. 50th St., (Близько Бродвею)
NEW YORK, N. Y.

Безплатні інструкції механізму для шоферських студентів — се доказ користий, які дає наша школа. Незабудьте зайти вперед до нас. 86—

DR. RICHTER'S Pain-Expeller

найуспішнійший лік проти РЕВМАТИЗМА, БОЛІВ, ПАРАЛІЖА СУСТАВІВ І МЯЗІВ.

Оригінальні пачки мають опаковане як йобіч водано.

Не беріть пачок, які не мають нашої торговельної марки якоря.

Фляшочки по 25 і 50 центів в аптиках і впрост від фірми.

F. Ad. Richter & Co., 74—80 Washington St. NEW YORK, N. Y.

ВАЖНЕ ОГОЛОШЕНЄ. ВАЖНЕ ОГОЛОШЕНЄ.
PROF. DOCTOR SLOAN

спровадив до Пітсбурґа всі свої лічничі машини і апарати для лічення недужих мущин і женщин, і тут, буде продовжати лічене тою самою методою, яку уживають з великим успіхом в першорядних клініках Европи, а помимо сего не буде жадати платні за оглядини і поради.

БЕЗПЛАТНІ X-RAY РОЗСЛІДЖЕНЯ НЕДУГИ віддаєсь кождому недужому. Доктор Слон говорить, що кождий, хто надієсь вилічення, мусить вперед віддатись докладним оглядинам. Воно є так конечне для вислідженя дійсної недуги, як і те, в який спосіб її належить лічити. Ся причина вказує, чому Ви повинні прийти і піддати ся, безплатним оглядинам д-ра Слона і вислухати його поради. Він розслідить Вашу міч, кров і жолудок, уживаючи до сего сильних X-Ray машин електричних. Опісля коли Ви схочете піддатись лїченю, а Ваша недуга окаже ся вилїчимою, тоді лїкар скаже Вам як довго потреба лїчене і подасть Вам ціну.

Д-РА СЛОНА ОФІС Є ОДНИМ З НАЙЛІПЩИХ.

Тут побачите чудові машини, які часто дають найліпші вислїди, головно тоді, коли другі методи недописали. Подивляти будете сї машини і апарати і оцінете їх користи.

ЙОГО ВЕЛИКА РЕПУТАЦІЯ І УСПІХИ.

є наслідком його медичної методи, яку він застосовує при кождім случаю. Нічого не занедбає він для недужих з найліпшим успіхом і лічить в можливо найкоротшім часї. Лічить кождого з осібна і запевнює приватну опіку.

$1000.00 X-Ray УЖИТО НА ДОСЛІДИ НЕДУГ І ЛІЧЕНЄ.

ЧИ МАЄТЕ недомаганя жолудка? Катар? Бронхітіс? Болї нирок або міхура? Ревматизм? Болї утроби, запір, болї голови, нечисту кров, сверблячку і виклди шкірні? Параліж, кольки, звихненє, ослабленє, нервовість або безсильність? Пропукчину? Слабі легки? Недомаганє серцеве? Кашель? Секретні недуги мущин або женщин?

ТЕПЕР МАЄТЕ НАГОДУ порадитись у славного спеціяліста і піддатись оглядинам при застосованю машин X-Ray зовсім безплатно. Ніколи передтим не було такої нагоди у сім місті для недужих мущин і женщин. Ми радимо Вам зголоситись сейчас.

ГОДИНИ ОФІСОВІ:	ПРОФ. ДОКТОР СЛОН	Напротив почти
Щодня від 9-ої рано до 8-ої вечер. В неділї від 9.30 до 1-ої.	стало мешкаючий під ч. 303 SMITHFIELD ST.	Pittsburgh, Pa.

ШКОЛА СПІВУ І МУЗИКИ

Професор МИРОН КОРИКОРА
УЧИТЬ ГРАТИ НА СКРИПКАХ, ПЯНІ, МАНДОЛІНІ, ҐІТАРІ. — УЧИТЬ СОЛЬОВОГО СПІВУ І ДІРІҐЕНТУРИ.
323 E. 17 St. між 1 і 2 Ave., NEW YORK, N. Y.

ДОКТОР КАРЛО ҐРАФ
СЛАВНИЙ ЛІКАР ЗІ ЛЬВОВА, ГАЛИЧИНА

від 25 літ СПЕЦІЯЛІСТА в Ню Йорку від недуг СЕКРЕТНИХ І СИФІЛІСА у мущин і женщин. ДР. ҐРАФ має СПЕЦІЯЛЬНІ МЕДИЦИНИ З ЕВРОПИ до ЗАПУСКАНЯ під ШКІРУ і ҐВАНРАНТУЄ СКОРЕ вилїченє.
ДР. ҐРАФ має також X-RAYS машини. — ПОРАДА БЕЗПЛАТНО.
Години офісові: щодня від 12. в пол. до 7. вечер, з вимком неділь.

DR. C. GRAF, 411 West End Avenue, cor. 80th St., NEW YORK, N. Y.

Як їхати до мене: Субвейом (льокал) до стації 79-ої улиці, або елевейтром 6-ої або 9-ої евені до стації 81-ої улиці, або карою Бродвей і Амстердам евеню до 79-ої улиці. 105-11

ELIAS ROSENTHAL
ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
АДВОКАТ
В АМЕРИЦІ.

Практикує понад 25 літ в тутешних судах і є добре всім знаний.

302 Broadway, New York, N. Y.
13th floor 100-

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Street, NEW YORK, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.

СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР.

Лічить успішно всі жолудкові недуги; легких, нирок і всі другі внутрішні недуги. Лічить падачку і секретні недуги мущин і женщин. Щеплене проти сифілісу і рівні инші операції. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всі скірні виклади, як також дитинні недуги. Лікар говорить по українськи і сам виробляє ліки.

Офіс отворений від 9. рано до 8. вечером, як також в неділі і сьвята. Хто не може приїхати нехай пише до нас. 79—

Dr. JULIUS
MARTINSON
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ЛІКАР,

УКІНЧИВШИЙ НАУКИ В УНІВЕРС. РОСІЇ І НІМЕЧЧИНИ, СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЖЕСЬКИХ І ЖІНОЧИХ.

Лічить успішно всякі недуги мущин і женщин, має значну кліентелю між Українцями і радо уділяє всякі поради устно і на листовні запити.

Години офісові: від 8-10 рано, від 12.30-1.30 в пол. і від 6-8 вечер. В неділі: від 8-10 рано і від 1-2 попол.

295 E. 10th St., NEW YORK, N. Y.
сдідуючий дім рога Ave. A.

ДАРОМ!!!

Зовсім даром вишлемо кождому 5 переписних карток з видами і катальоґ всяких новостий та цікавих річий, хто пришле кілька марок на пересилку. 11ч122

Адрес:
Atlas Supply Co., Dept. S,
1858 Armitage Avenue, Chicago, Ill.

ZIRA

WONDERFULLY GREAT
CIGARETTES

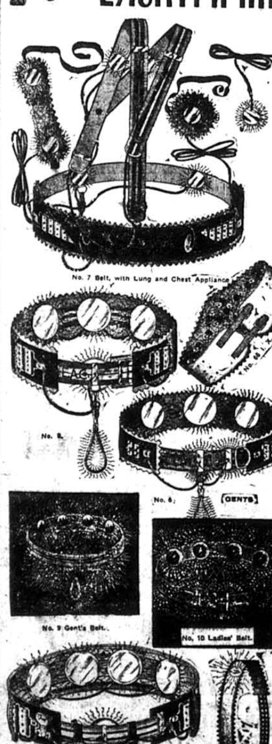
Ліпший тютюн зробив їх загально звісними

МОЖЕТЕ КУПИТИ ліпшого сорта циґаретки за 5 центів = ZIRA.

НАЙЛЕКШІ циґаретки

ЕЛЄКТРИЧНІ ПАСКИ ПО ФАБРИЧНІЙ ЦІНІ.

Я думаю продавати тепер сі паски за ПОЛОВИНУ звичайної ціни. Лікарі беруть за них богато більше. Я можу ВАМ ЗАОЩАДИТИ їх великі доходи і видатки на оголошення. Я волю радше заробити $100.00 на 100 пасках, продаючи кождий за $7.50, ніж продати 4 паски по $25.00 і заробити $15.00 на кождім однім. Се власне причина, чому я постановив продавати Вам по так низкій ціні.

Щоби уникнути непорозуміня, ЗАМОВЛЯЙТЕ ПАСКИ ЗА ЧИСЛАМИ. Кождий образок є означений числом так, що Ви можете перечитати і вибрати собі акурат сей пасок, який собі бажаєте. Найлучше виписати число і його ціну на осібнім куснику паперу разом з своєю точною адресою а також напишіть се еще раз в своїм листі, тоді не може бути ніякої похибки. Мої паски є ріжного розміру, який тільки хто хоче.

ЯК ВИГЛЯДАЮТЬ ЕЛЄКТРИЧНІ ПАСКИ?

ПАСОК Ч. 3. Сей пасок виглядає майже так само як ч. 10 (гляди ч. 10), одна сильна безперивна батерія з 21 комірок з блищачої міди яка вистарчить на кільнаразове лічене РЕВМАТИЗМУ І ПАРАЛЇЖУ. Моя ціна $3.95.

ОСТОРОГА. Не дайте ся злапати на зводничі оголошення. Малий перстень або мала електрична батерія є заслаба, щоби допомогти в случаях ревматизму або паралїжу.

ПАСОК Ч. 6. Найлучший електричний пасок, зроблений коли за такі малі гроші. Безперечно першої кляси. Бандажі для мущин акурат, як на ілюстрації. МОЯ ЦІНА ТІЛЬКО $5.00.

ПАСОК Ч. 6—А. Та сама якість як ч. 6, тільки зроблений для спеціяльного ужитку для женщин. На місячні періоди, біль крижий і ИНШИХ ЖІНОЧИХ НЕДУГ. МОЯ ЦІНА $5.25.

ПАСОК Ч. 7. Має спеціяльне ПРИМІНЕНЄ НА ЛЕГКІ І ГРУДИ. Я продам Вам за ту саму ціну як лікареви. Тільно $8.50 цілий.

Перевязки на голову, руки або ноги можна уживати разом з паском ч. 7. Коштує осібно $1.15 за кожду перевязку.

ПАСОК Ч. 8. 19 НАДЗВИЧАЙНО СИЛЬНИХ І НАДЗВИЧАЙНО ШИРОКИХ, з блискучих ніклево-мідяних комірок і БАНДАЖ для мущин. Сей пасок хвалять перворядні лікарі в Злучених Державах, які числять собі за него около $30.00. МОЯ ЦІНА для докторів є $8.75, а тепер я продам Вам також за сі самі гроші, $8.75.

ПАСОК Ч. 8—А. Такий самий пасок як Ч. 8. але з ПАТЕНТОВАНИМ РЕГУЛЯТОРОМ, який управильнює круженє лагіднійше або сильнійше, як собі жадаєте, і є великим уліпшенем. Ціна з ПАТЕНТОВАНИМ реґулятором $9.50.

ПАСОК Ч. 9 ДЛЯ МУЩИН. Дуже популярний пасок. Має 22 комірок, що виробляють електрику. Бандаж для мущин. Лікарі числять собі около $25.00 за такий пасок. Моя спеціяльна ціна $7.50.

ПАСОК Ч. 10 ДЛЯ ЖЕНЩИН. Такасама якість і сила як ч. 9, але має спеціяльне приміненє для женщин. Ціна тільно $7.60.

ПАСОК Ч. 15. Се є славний дорогоцінний пасок зроблений спеціяльно для великого „Кук Медікел Інститут" в Сейнт Луіс і Шікаґо і є також добрий і для міліонерів. 2 ІНЧІ велика ніклева батерія, з 24-ма дуже сильними комірками, що виробляють електрику. ПОРАЗ ПЕРШИЙ я продаю сей надзвичайно гарний пасок ТІЛЬКО ЗА $10.00.

ПАСОК Ч. 15—А. З патентованим реґулятором, $11.50.

ПАСОК Ч. 11. МАЄ НАЙВИСШУ ЕЛЄКТРИЧНУ СИЛУ. Він є дуже подібний до ч. 15 (гляди образець ч. 15) тільно СИЛЬНІЙШИЙ. Нанкоди хочете купити найлучший, то купіть СЕЙ ПАСОК. Подвійна батерія, ПОЧВІРНА СИЛА, з 2 БАТЕРІЯМИ, кожда 2 інчі широка, з 54 КОМІРКАМИ, що ВИТВОРЮЮТЬ ЕЛЄКТРИЧНІСТЬ, з 6 проводами, 2 на пасках з переду, з прикладом на легкі і груди. НАЙСИЛЬНІЙШИЙ ЕЛЄКТРИЧНИЙ ПАСОК ДО ТЕПЕР. Лікарі кажуть собі за него платити по $45.00 до $60.00. Моя продажна ціна була все $25.00. Тепер я продам Вам сей пасок ПО ГУРТОВНІЙ ЦІНІ тільно за $12.50.

Ч. 11. Спеціяльно для ЖЕНЩИН. $12.75.

ПАСОК Ч. 66. Спеціяльний пасок для ГОРБАТИХ, КУЛЯВИХ, ХОРИХ НА НИРКИ і т. д. Усмиряє біль, помагає на циркуляцію крови, простує хребет. Ціна ТІЛЬКО $3.00.

ДЕШЕВІ ПАСКИ.

Ч. 17. ДОБРИЙ ЕЛЄКТРИЧНИЙ ПАСОК, з 8-ма токами електричними. МОЯ ЦІНА тільно $1.00.

Ч. 18. Щодо низкої ціни, не має рівного собі. 14 токів електричних о подвійній силї. Дуже надасть ся для тих, що не можуть платити високої ціни. Тільно $2.00.

УВАГА.

Довгі шнурки, перевязки на голову, руки і НОГИ можна приміняти до кождого нашого електричного паска в звичайних случаях РЕВМАТИЗМУ, ПАРАЛЇУ І НЕВРАЛЬҐІЇ. Довгі шнурки, широкі на однім кінци на 1½ інча, кождий $1.10.

ФЕЛПОВІ ПЕРЕВЯЗКИ НА ГОЛОВУ, з батерією о 7 токах, широких на 1½ інча (найлучше на біль голови, невральґію і т. д.). Ціна $1.50.

ЩО Є ЛУЧШЕ?

МЕДИЧНІ БАТЕРІЇ, які оголошує ся для домового лїченя, чи першої кляси електричний пасок? Медичні батерії Ви можете уживати тільно хвилину, електричний пасок можете носити цілу ніч. ЛІЧИТЬ ВАС, ПІДЧАС СПАНЯ. Або носіть його підчас роботи. Ніхто не мусить знати як се зробити і Ви не стратите часу на се. Нанкоди уживаєте медичні батерії, Ви мусите докуповувати всілякі додатки, а еще вони будуть справляти Вам біль, хиба сам лікар Вам се буде робити. Електричний пасок може уживати дитина без найменшої небезпеки. Нема клопоту ані видатків. Я можу продати найлучшу медичну батерію (таку, як уживають лікарі, а не таку, яку оголошують (для домового ужитку) тільно за $5.00. Але я не раджу Вам уживати сеї машини, позаяк електричний пасок є на кождий случай лучший.

БЛИЗШІ ВКАЗІВКИ І ПОЯСНЕНЯ в українській мові з кождим замовленем. Гроші посилайте моні-ордером або в реджістрованім листі. НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ. — Адресуйте так:

A. P. OWENS, 101 E. 116 St., Electric Dept., NEW YORK, N. Y.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте
ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць CARSON і 14-ої. 54ч-

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS, SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, прев., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, урядн. банку.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропукнину при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG.
304 2nd Ave., (між 17 и 18 ул.)
New York City.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.